

**АКЦИОНИ ПЛАН
ЗА ПРЕСЕЉЕЊЕ СТАНОВНИКА
НОВОФОРМИРАНИХ НАСЕЉА МАКИШ 1,
МАКИШ 2, РЕСНИК, ЈАБУЧКИ РИТ И
КИЈЕВО**

Јануар 2013

Акциони план за пресељење становника новоформираних насеља Макиш 1, Макиш 2, Ресник, Јабучки Рит и Кијево

САДРЖАЈ

1. УВОД.....	5
2. ПРАВНИ ОКВИР	6
2.1. ПРАВНИ ОКВИР	6
2.2. СТРАТЕШКИ ОКВИР СОЦИЈАЛНЕ ИНКЛУЗИЈЕ	7
3. Циљ.....	7
4. ПРИПРЕМА АКЦИОНОГ ПЛАНА	8
5. СОЦИО-ЕКОНОМСКО ИСТРАЖИВАЊЕ ДОМАЋИНСТАВА – ОСНОВНИ ПОДАЦИ	8
5.1. СТУДИЈСКА ОГРАНИЧЕЊА.....	9
5.2. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ДЕМОГРАФСКИМ КАРАКТЕРИСТИКАМА.....	9
5.3. СОЦИЈАЛНА, ОБРАЗОВНА И ЗДРАВСТВЕНА ПОДРШКА	12
5.4. ПРЕТХОДНО ОБРАЗОВАЊЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ ОДРАСЛИХ	12
5.5. ЗДРАВЉЕ.....	14
5.6. ЛИЧНА ДОКУМЕНТА	14
5.7. ТРОШКОВИ СТАНОВАЊА	15
5.8. ОБРАЗОВАЊЕ ДЕЦЕ.....	17
6. КОРИСНИЧКЕ ПОРОДИЦЕ.....	18
7. ОПИС ПРАВА И ОБАВЕЗА	19
7.1. ПРАВА КОЈА СЕ ОДНОСЕ НА СТАНОВАЊЕ И ИНФРАСТРУКТУРУ	19
7.1.1. Социјално становање на територији Града Београда.....	20
7.1.1.1. Предлог модела.....	20
7.1.1.2. Предложене локације	21
7.1.1.3. Пројекат, типови и објекти.....	22
7.1.1.4. Уговор о закупу	23
7.1.1.5. Трошкови закупнине и комуналија	24
7.1.1.6. Власништво, урбанистички планови и грађевинске дозволе.....	24
7.1.1.7. Локалне заједнице.....	26
7.1.1.8. Мишљење породица	26
7.1.1.9. Планиране мере које се односе на социјално становање у Београду	28
7.1.2. Поправке/изградња постојеће имовине.....	30
7.1.2.1. Предложени модел	30
7.1.2.2. Планиране мере које се односе на постојћу имовину	30
7.1.3. Пресељење у постојеће сеоске куће	31
7.1.3.1. Предлог модела.....	31
7.1.3.2. Планиране мере које се односе на сеоске куће.....	32
7.1.4. Предлог буџета за становање.....	34
7.2. ПРАВО НА ОБРАЗОВАЊЕ, ЗАПОШЉАВАЊЕ, ЗДРАВСТВЕНЕ И СОЦИЈАЛНЕ УСЛУГЕ.....	34

7.2.1.	Изазови везани за планирање и примену међусекторских и секторских мера за укључивање рома у оквиру акционог плана.....	35
7.2.2.	Предложене секторске и међусекторске мере	36
7.2.2.1.	Мере које се односе на непосредне циљеве	36
7.2.2.2.	Међусекторске мере које се односе на краткорочне циљеве	37
7.2.2.3.	Секторске мере за средњерочне и дугорочне циљеве	39
8.	ПРОЦЕНА РИЗИКА	43
9.	ДАЉИ РАЗВОЈ ПРЕДЛОЖЕНИХ МЕРА: ОСНОВНА НАЧЕЛА	44
10.	ЖАЛБЕНИ МЕХАНИЗАМ	45
11.	ОДГОВОРНОСТ ИНСТИТУЦИЈА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА	45
12.	ПРАЋЕЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ	46
12.1.	ПРАЋЕЊЕ	46
12.2.	ИЗВЕШТАВАЊЕ	48

АНЕКСИ

Анекс 1: **Календар активности за период од јануара – октобра 2013.**

Анекс 2: **Табела примене мера за инклузју Рома**

Скраћенице

ЕУ	Европска Унија
ХРБА	Приступ заснован на људским правима
ЛСГ	Локалне самоуправе
МоХ	Министарство здравља
МоЕСТ	Министарство образовања, науке и технологије
МоЛСП	Министарство рада и социјалне политике
НЕС	Национална служба запошљавања
НВО	Невладине организације
ОЕБС	Европска организација за безбедност и сарадњу
ПА	Педагошки помоћник
ПРСП	Документи Стратегије за борбу против сиромаштва
ПУЦ	Јавна комунална предузећа
РХМ	Посредник за здравље Рома
РНЦ	Ромски национални савет
СИДА	Шведска организација за међународни развој и сарадњу
СИПРУ	Тим за социјалну инклузију и смањење сиромаштва
СВЦ	Центар за социјалну заштиту
СВИФТ	Иницијатива одрживог управљања отпадом за здравије сутра
УНДП	Развојни програм Уједињених нација
УНХЦР	Високи комесар Уједињених нација за избеглице
УНИЦЕФ	Међународни дечји фонд Уједињених нација
УНОПС	Канцеларија за пројектне услуге Уједињених нација
WB	Светска банка
WHO	Светска здравствена организација

1. Увод

Градске власти града Београда су, 2008. године, поставиле прва новоформирана насеља са мобилним стамбеним јединицама на својој територији, у која су привремено смештене породице исељене из некадашњих нехигијенских насеља у граду. На територији града Београда тренутно постоји једанаест новоформираних насеља на општини Чукарица (Макиш 1 и Макиш 2), Раковица (Кијево и Ресник), Барајево (Липовица), Сурчин (Бољевци), Младеновац (Варош), Палилула (Рева), Звездара (Орловско Насеље), Обреновац (Дрен) и Палилула (Јабучки Рит). Породице су смештене у новоформирана насеља након што су уклоњена нехигијенска насеља у Улици Милутина Миланковића, Војвођанској улици, улици Агостина Нета, под Панчевачким мостом и мостом „Газела“. 26.4.2012, градске власти понудиле су смештај за нових 128 породица у новоформираним насељима након након уклањања нехигијенских насеља у Белвилу. У нехигијенском насељу „Белвил“ остало је још око 54 породице, за које ће Град Београд обезбедити трајно решење, уз финансијску помоћ Европске инвестиционе банке, а као део плана релокације породица које живе на земљишту где је планирана изградња прилазног пута Мосту на Ади.

Градске власти одлучне су да пронађу благовремена, свеобухватна и трајна решења за породице које живе у десет новоформираних насеља у Београду. У првој фази овог процеса, у сарадњи са Канцеларијом за људска и мањинска права¹, Јединицом за социјалну инклузију и Јединицом за смањење сиромаштва, као и са релевантним државним институцијама, Град Београд је припремио Акциони план којим се дефинише оквир и списак обавеза за даље планирање пресељења 169 породица² у пет новоформираних насеља Макиш 1 и Макиш 2 (општина Чукарица), Јабучки рит (општина Палилула), Кијево (општина Раковица) и Ресник (општина Раковица). Акциони план је припремљен уз техничку помоћ Мисије ОЕБС-а у Србији, у оквиру њеног пројекта за инклузију Рома који је финансирала Шведска агенција за међународни развој и сарадњу (СИДА).

Град Београд ће применити Акциони план о пресељењу током двогодишњег периода који следи након што га усвоји Градско веће. За пуну и благовремену примену Акционог плана неходне су опсежне консултације с породицама које се расељавају, као и усклађени напори државе и локалних власти и подршка донаторске заједнице. Као свој допринос овим напорима, Европска унија ће одвојити 3.6 милиона евра из претприступних ИПА фондова за подржавање примене препоручених мера преко УНОПС-а, уз даљу техничку помоћ коју ће бити обезбеђена кроз пројекте за инклузију Рома и ОЕБС-а/СИДА-е. Европска унија и Градска управа су, такође, укључени у средњерочно и дугорочно партнерство за социјалну инклузију Рома у Београду. Значајна подршка

¹ Канцеларија Владе Србије за људска и мањинска права основана је у августу 2012. године и преузела надлежности бивше Управе за људска и мањинска права при Министарству за људска и мањинска права, државну управу и локалну самоуправу.

² Дефинисано уз помоћ истраживања домаћинстава које су у августу 2012. године спровели Град Београд и Мисија ОЕБС-а. У истраживању је идентификовано 173 породице у пет циљних насеља. Као резултат, још седам породица смештено је у насеље Макиш 2 (укључујући три породице из Дрена); осам породица смештено је у социјалне станове, а 3 породице су се путем брака спојиле с другим пресељеним породицама.

намењена је социјалној инклузији Рома под ИПА 2012. и 2013. у одабраним општинама у Републици Србији, укључујући и Београд.

2. ПРАВНИ ОКВИР

У следећем поглављу осврнућемо се на релевантне међународне стандарде, законодавство Републике Србије и политике везане за пресељење ромских заједница.

2.1. ПРАВНИ ОКВИР

Право на адекватан смештај уграђено је у члан 11. став 1. Међународне повеље о економским, социјалним и културним правима. Примењиви међународни стандарди наводе да се одговарајући смештај или уточиште могу мерити по квалитету, безбедности, приступачности, усељивости, културној примерености, лакоћи приступа и локалним карактеристикама. Одговарајући смештај требало би да пружи предвидљиву дужину боравка и омогући приступ могућности запошљавања и основној инфраструктури и услугама, као што су вода, струја, санитарни чвор, здравствена заштита и образовање.

У Републици Србији постоји законски оквир који пружа помоћ и решења при расељавању нехигијенских насеља. Према Закону о становању Републике Србије, (Службени гласник РС 50/92, 76/92, 84/92, 33/93, 53/93, 67/93, 46/94, 47/94, 48/94, 44/95, 16/97, 46/98, 26/01), на држави је да предузме мере за обезбеђивање повољних услова за градњу станова и решавање проблема смештаја социјално рањивих лица. Локалне самоуправе (градови и општине) и њихове службе надлежни су за решавање смештајних проблема рањивих лица које званично обитавају на њиховој територији. Закон о социјалном становању Републике Србије (Службени гласник РС 72/09) и Стратегија социјалног становања (усвојена у фебруару 2012. године) регулишу одредбе о социјалном становању за породице које себи не могу да обезбеде одговарајући смештај по тржишним условима из социјалних, економских или других разлога. Додела социјалног смештаја и процедуре и критеријуми дефинисани су на државном, општинском и градском нивоу, зависно од извора финансирања. Тренутно потражња за социјалним смештајем у Србији, посебно у Београду, значајно надмашује понуду, а већина локалних самоуправа не располаже одговарајућим фондовима уз помоћ којих би самостално решила стамбене потребе социјално рањивих лица.

У Србији су посебно рањиве групе интерно расељена лица с Косова и Метохије. Интерно расељена лица су грађани Србије који имају сва права гарантована српским законодавством, чак и ван места регистрованог пребивалишта.

Закон о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана (Службени гласник РС 36/91, 79/91, 33/93, 53/93, 67/93, 46/94, 48/94, 52/96, 29/01, 84/04, 115/05, 24/11) свим грађанима гарантује право на различите врсте исплата социјалне заштите и услуге социјалне заштите. Србија, такође, има законе по којима се рањивим групама може помоћи како би се подигао њихов животни стандард (здравство, образовање, економија); ови закони обезбеђују и основ за даље развијање конкретних мера квалификованости по акционом плану

о пресељењу – на пример, обавезно и бесплатно предшколско и основно образовање (9 година – 1+8) загарантовано је свима, под једнаким условима и по следећим законским актима: Устав Републике Србије (Службени гласник РС бр. 83/06), Закон о систему основног образовања (Службени гласник РС 62/03, 58/04) и Закон о основној школи Републике Србије (Службени гласник РС бр. 50/92). Додатни пример је Закон о здравственом осигурању Републике Србије (Службени гласник РС 1087/05, 109/05), који рањивим групама, посебно Ромима, даје право на бесплатну здравствену заштиту. Уз то, Закон о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана Републике Србије (Службени гласник РС 36/09) садржи специјалне одредбе усмерене ка заштити најрањивијег становништва (укључујући Роме) и обавезује Националну службу запошљавања да спроводи активне мере везане за запошљавање и афирмативно деловање.

Остваривање горепомнутих права, пре свега на приступ социјалној заштити, образовању, здравству и запошљавању тесно су везани за поседовање личних докумената – личне карте, извода из матичне књиге рођених, потврде о држављанству и пребивалишту. Званично пребивалиште је место где грађани остварују своја права – рецимо, право на услуге Центра за социјални рад, где могу да се пријаве за социјалну заштиту, приступ локалној школи у коју ће уписати децу и локалној Националној служби запошљавања, где ће се пријавити као незапослени.

2.2. СТРАТЕШКИ ОКВИР СОЦИЈАЛНЕ ИНКЛУЗИЈЕ

Уз поштовање закона Републике Србије, Град Београд ће деловати у складу с текстом и принципима стратешких докумената који тренутно дефинишу оквир политика социјалне инклузије у Србији, укључујући Стратегију побољшања положаја Рома у Републици Србији, Стратегију смањења сиромаштва, Први национални извештај о социјалној инклузији и смањењу сиромаштва у Србији (март 2011.), Националне миленијумске развојне циљеве, Национални програм за интеграцију Републике Србије у Европску Унију, Националну стратегију за одрживи развој и Националну стратегију за економски развој Републике Србије. Очекује се да ће планирање и примена плана пресељења допринети даљем развоју и побољшању политика и институционалног оквира за унапређење статуса социјалне инклузије и смањење сиромаштва у Републици Србији, јер је реч о обавезном циљу који треба остварити током долазеће фазе приступања ЕУ.

Град Београд и Канцеларија за људска и мањинска права ће, уз ове принципе, при разматрању аспеката социјалне инклузије код пресељења, следити приступ заснован на остварењу права, поштујући при том принципе Повеље о основним правима Европске уније и Универзалну декларацију Уједињених нација о људским правима.

3. Циљ

Циљ Акционог плана је да обезбеди свеобухватан приступ даљем планирању и осталим активностима везаним за пресељење одабраних породица, као и реализацији тог пресељења; пре поменуте активности требало би извршити процес консултација који у потпуности одражава поштовање стандарда људских права.

4. ПРИПРЕМА АКЦИОНОГ ПЛАНА

Град Београд и Управа за људска и мањинска права сачинили су акциони план пресељења за период мај – децембар 2012. године, кроз следеће активности:

- Координациони састанак с Националним саветом ромске националне мањине и водећим ромским мрежама цивилног друштва, одржан 16.5.2012. године
- Формирање Координационог тела, с релевантним заинтересованим странама из државних власти и међународне заједнице. Координационо тело састало се 10.05., 05. 06 и 03.10.2012. године..
- Координациони састанци са Делегацијом Европске уније, Европском инвестиционом банком и Европском банком за реконструкцију и развој одржани су 23. и 24.06.2012. године.
- 25. и 26.05.2012. године одржан је јавни информативни састанак са становницима свих пет новоформираних насеља.
- У периоду од 11 - 30.6.2012. организоване су фокус групе са становницима пет новоформираних насеља, као и одвојени састанци с групама Ромкиња и са представницима секретаријата Града Београда и са осталим заинтересованим странама, укључујући организације цивилног друштва, здравствене посреднике и локалне координаторе.
- Социо-економско истраживање домаћинстава у пет новоформираних насеља, у периоду од 16.07. до 02 08.2012. године.
- Обрада и анализа података прикупљених кроз социо-економско истраживање домаћинстава (сакупљање основних података).
- Идентификација и процена предложених локација за пресељење.
- Дефинисање предложених мера за свеобухватне и секторске мере везане за приступ образовању, запошљавању, здравству и социјалним питањима.
- Одређивање институционалне одговорности за даљи развој и каснију примену акционог плана за пресељење.

5. СОЦИО-ЕКОНОМСКО ИСТРАЖИВАЊЕ ДОМАЋИНСТАВА – ОСНОВНИ ПОДАЦИ

Канцеларија за људска и мањинска права је уз помоћ социјалних радника из Градског центра за социјални рад и уз техничку помоћ Мисије ОЕБС-а, у августу 2012. сакупила социо-економске податке о појединачним породицама у пет новоформираних насеља као основ за даље планирање пресељења и будуће консултације са породицама које се селе.

Истраживање је спровело осморо искусних анкетара. Чињеница да су од осморо

анкетара седам биле жене и да су сви анкетари припадници ромске заједнице, допринела је превазилажењу могућих културолошких и језичких препрека. Анкетарима су помогла четири социјална радника која је поставио Град Београд. Подаци сакупљени кроз истраживање и разговоре упоређени су и анализирани уз помоћ новосачињене базе података.

Упитник истраживања покрива следеће информације:

- Општи попис становништва / истраживање на основу података;
- Контакт подаци о члану домаћинства с којим је обављен разговор;
- Подаци о месту становања, селидбама, другој имовини;
- Демографски профил;
- Образовање, језик и вештине;
- Подаци о здравственом стању и рањивим тачкама;
- Запосленост, пословне и економске активности;
- Издржавање, приходи и расходи;
- Животни стандард и приступ инфраструктури и услугама;

5.1. СТУДИЈСКА ОГРАНИЧЕЊА

Постоје најмање два фактора која би требало имати на уму при тумачењу резултата студије домаћинства. Као прво, код људи укључених у програм пресељења могло би доћи до одређених промена у понашању. На пример, Град Београд покрива основне трошкове за храну и комуналије, чиме се смањују уобичајени породични трошкови по домаћинству, а та врста зависности може утицати на навике неких појединаца везане за посао и запослење. Други фактор је чињеница да код података може доћи до две врсте грешака. Испитивач би, са своје стране, могао погрешно протумачити питање. Опсежна обука испитивача осигурава правилно разумевање свих питања у упитнику. Други, озбиљнији проблем је да испитаници, на рационалном нивоу, очекују неку корист у зависности од начина како ће одговорити на питања. Стога ће се, можда, наћи у искушењу да на нека питања одговоре неискрено. Може се десити и да понуде одговор који сматрају да испитивач жели. Постоје две групе питања која су подложна оваквим манипулацијама – испитаници могу нетачно одговорити на питања о личним примањима и о имовини. Одређеној сумњи су, такође, подложни одговори на питања о упису у школу и похађању наставе.

5.2. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ДЕМОГРАФСКИМ КАРАКТЕРИСТИКАМА

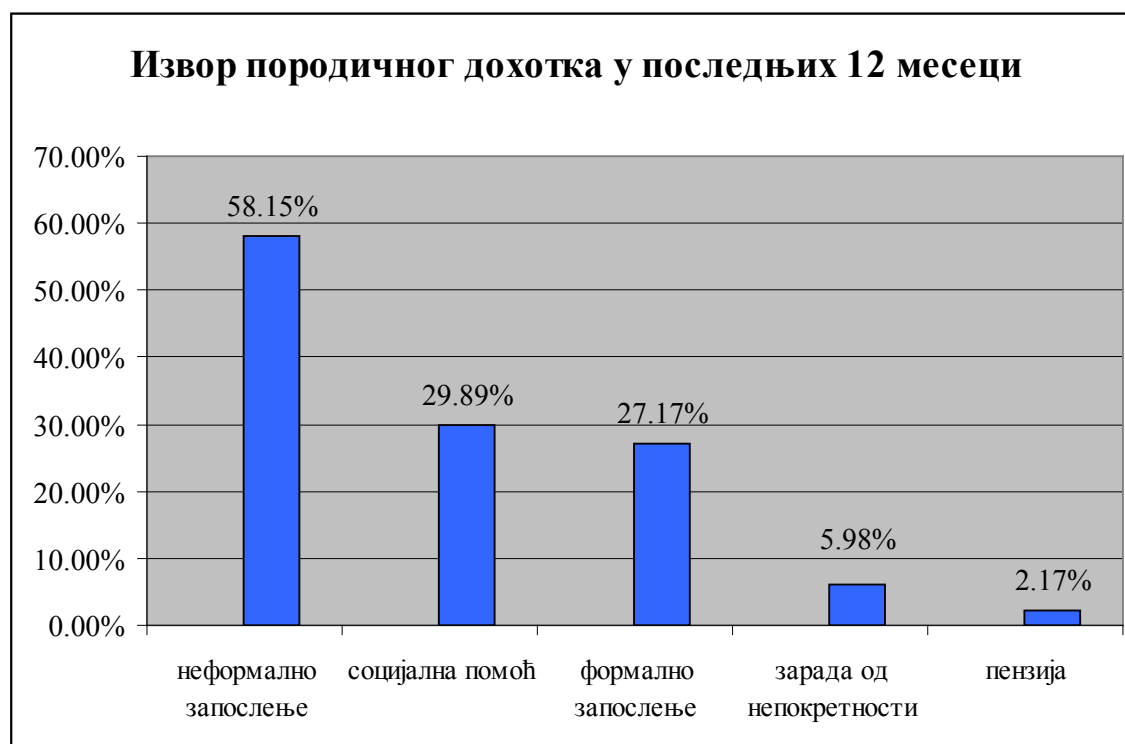
До августа 2012. године, 173 породице, или 785 појединаца, смештени су у пет новоформираних насеља: Јабучки рит, Кијево, Макиш1, Макиш 2 и Ресник. Мало више од половине ових домаћинстава (53.26%) стигло је из некадашњег нехигијенског насеља „Белвил“, 26.63% из некадашњег нехигијенског насеља испод моста Газела, а преосталих 20.11% из некадашњих нехигијенских насеља која су расељена између 2009. и 2011. године. Међу испитаним породицама, 28.80% су интерно расељена лица, 14.31% повратници, а 5.54% и повратници и интерно расељена лица. 71.2% домаћинстава чине брачни партнери са децом или без ње, 12.4% су домаћинства самохраних мајки, а остала самохрани очеви или домаћинства са само једним чланом.

Просечни број укућана по домаћинству је 4.2, од чега су 51.47% жене. Већина породица (92.53%) у Београду живи дуже од десет година. Средња старост укућана је 21 година, што је релативно мало, у поређењу са осталим становништвом. Просечно домаћинство има 0.91 деце млађе од пет година и 0.98 деце између пет и петнаест година.

Социо-демографске карактеристике домаћинства	Просек
Број укућана по домаћинству	4.2
Жене	51.47%
Просечна старост	21
Број деце млађе од 5	0.91
Број деце између 5 и 15	0.98

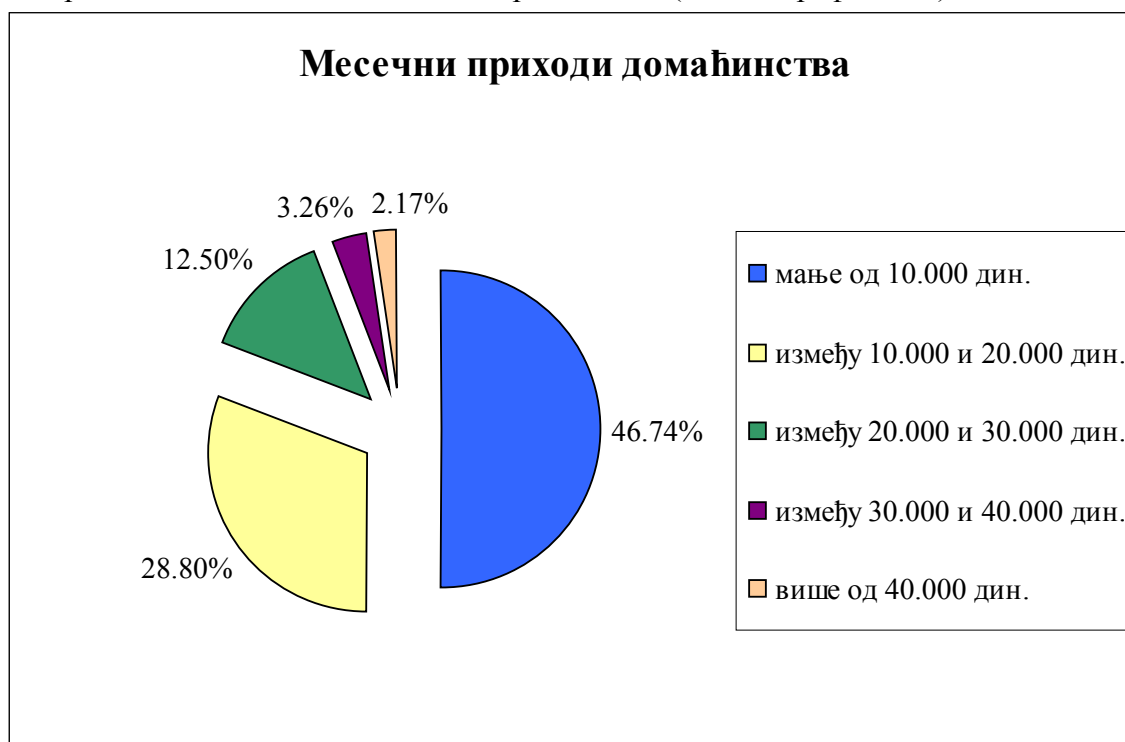
Табела 1

Породице настањене у новоформираним насељима биле су сиромашне и кад је реч о имовини и кад је реч о приходима. Имајући у виду да се подаци не проверавају и да се, у неким случајевима, може очекивати пријављивање умањених прихода и имовине, резултате који следе треба тумачити са опрезом. Само неколико домаћинства пријавило је да поседује имовину. Од пријављене имовине по домаћинству, 8.15% су аутомобили, 5.43% кућа, 3.80% земљиште, 3.26% мотоцикл и 2.71% бицикл. Међу главним изворима породичног дохотка наведени су неформално запослење - 58.15% (махом трговина и рециклажа), социјална давања - 29.89% (нпр. дејчи додатак, финансијска и/социјална подршка, додатак за незапослене), формално запослење - 27.17%, зарада од имања 5.98% и пензија 2.17% (видети графикон 1).

Графикон 1

Већина домаћинстава известила је да живи с веома ниским месечним примањима: 46.74% с мање од 10000 динара, 28.80% између 10000 и 20000 динара, 12.50% између 20000 и 30000 динара, 3.26% између 30000 и 40000 динара и 2.17% с више од 40000 динара месечно (видети графикон 2).

Графикон 2

При тумачењу кућних примања важно је узети у обзир број чланова домаћинства. На табели два приказан је просечан број чланова домаћинства старијих од 14 и млађих 15 година. Ова табела показује да између различитих доходних група нема велике разлике када су у питању величина домаћинства и број деце. Стога се може извести закључак да су домаћинства која живе са мање од 10000 динара месечно заиста сиромашнија од осталих.

	Просечан број чланова домаћинства старијих од 14	Просечан број чланова домаћинства млађих од 15
Мање од 10000 динара	2.23	2.09
Између 10000 и 20000 динара	2.35	1.85
Између 20000 и 30000 динара	2.39	2
Између 30000 и 40000 динара	2.33	2.83
Више од 40000 динара	3.25	0.75

Табела 2

Могуће је, такође, испитати како приходи варирају од насеља до насеља. Из одговора се да закључити да су становници некадашњег нехигијенског насеља „Белвил“ имали ниже просечне приходе од некадашњих становника нехигијенског насеља „Газела“ или осталих насеља. Резултати у Табели 3

показују да су становници „Газеле“ имали, у просеку, највише приходе. Овакви налази показују утицај мера запошљавања које је Град Београд спровео након расељавања имајући у виду становнике некадашњег нехигијенског насеља „Газела“.

Самопријављени доходак по домаћинству	Име нехигијенског насеља		
	Газела	Белвил	Друго
Мање од 10000 динара	28.57%	61.05%	50.00%
Између 10000 и 20000 динара	38.78%	23.16%	42.86%
Између 20000 и 30000 динара	20.41%	11.58%	7.14%
Између 30000 и 40000 динара	6.12%	3.16%	0%
Више од 40000 динара	6.12%	1.05%	0%
Број домаћинстава	49	95	28

Табела 3

5.3. СОЦИЈАЛНА, ОБРАЗОВНА И ЗДРАВСТВЕНА ПОДРШКА

Резултати показују да су домаћинства имала приступ различитим врстама помоћи коју су нудили држава и Град Београд. Већина домаћинстава (83.15%) користила је неку врсту здравствене помоћи – нпр. Преко ромских здравствених медијатора, Мобилног здравственог тима, или путем дистрибуције хигијенских пакета. Значајан број домаћинстава (71.74%) примао је бесплатне оброке из народне кухиње. 39.13% су примали неку врсту новчано-социјалне помоћи, дечјег или родитељског додатка. Сва школска деца имала су организован превоз до школе и куће, као и бесплатан оброк. Такође, сва школска деца од Града су добила бесплатне уџбенике за основну школу. Сажетак различитих врста помоћи и искоришћеност истих можете видети на табели 4.

Врста помоћи	Искоришћеност
Здравствена помоћ	83.15% (153)
Бесплатан оброк – народна кухиња	71.74% (132)
Новчана помоћ (новчано-социјална помоћ, новчана помоћ, дечји додаток, родитељски додаток)	39.13% (72)

Табела 4

5.4. ПРЕТХОДНО ОБРАЗОВАЊЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ ОДРАСЛИХ

Велики број мушкараца и жена изајаснили су се као функционално неписмени. Међу њима 57.25% жена и 49.57% мушкараца.

Када је образовање у питању, жене су много мање образоване од мушкараца. само 26.47% жена и 38.94% мушкараца завршило је само основну школу. Изузетно је висок проценат жена (38.24%) и мушкараца (15.66%) без икаквог формалног образовања. Ако се пажња усмери на одрасле млађе од 30 година, видећемо да је ту ситуација слична - 23.14% одраслих млађих од 30 година немају формално образовање, а 29.14% их је завршило само прва четири разреда основне школе.

Графикон 3

Кад је реч о запослености, 36.08% испитаника је формално или неформално запослено. Од тих 36.08%, само 16.12% је запослено формално, а остали раде у неформалном сектору.

Стопа формалне и неформалне запослености различита је у односу на пол. Само 14.76% жена су запослене, док је међу мушкарцима тај број знатно већи - 58.42%. Стопа запослености расте с нивоом образовања, што је случај и за жене и за мушкарце. За жене (мушкарце) могућност запошљавања расте за 24.44 (23.12) посто уколико су завршили основну школу, у односу на ситуацију кад немају формално образовање. Из података се види да се резултати на тржишту рада значајно побољшавају са вишим образовањем.

	Жене	Мушкарци
Стопа запослености	14.76%	58.42%
Стопа запослености за лица без основне школе	6.67%	43.55%
Стопа запослености за лица с незавршеном основном школом	16.67%	63.64%
Стопа запослености за лица са завршеном основном школом	31.11%	66.67%

Табела 5

Стопа запослености највећа је међу бившим становницима нехигијенског насеља „Белвил“, али они имају нижи ниво пријављених прихода и изјављују да би им одговарали нижи трошкови смештаја него што је то случај с осталим испитаницима (видети одељак о становању). Овакви налази говоре да су становници нехигијенског насеља „Белвил“ вероватно имали слабије плаћена запослења него што је то случај с Ромима у другим насељима.

	Име нехигијенског насеља		
	Газела	Белвил	Други
Стопа запослености	32.26%	40.47%	29.93%
Стопа запослености за лица без основне школе	13.46%	28.75%	11.11%
Стопа запослености за лица с незавршеном основном школом	44.44%	40.26%	53.33%
Стопа запослености за лица са завршеном основном школом	48.15%	56.90%	43.48%
Број домаћинстава	124	215	74

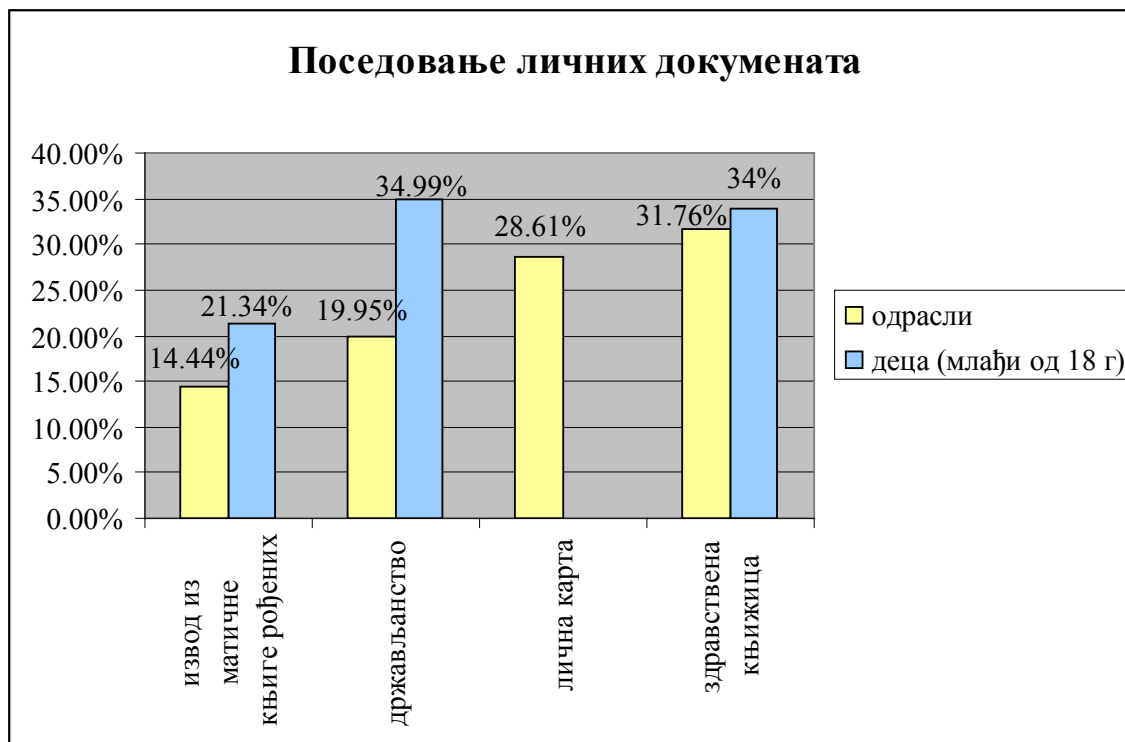
Табела 6

5.5. ЗДРАВЉЕ

Подаци показују да код 24.46% домаћинстава постоји најмање један одрасли члан који пати од неког хроничног обољења. Најуобичајеније хроничне болести међу испитаницима су срчана обољења (9.20%) и астма (8.23%). Остале поменуте хроничне болести су ментална обољења (3.34%), физички инвалидитет (3.15%) и дијабетес (2.91%).

5.6. ЛИЧНА ДОКУМЕНТА

Недостатак личних докумената представља велику препреку у остваривању приступа формалном запослењу и различитим облицима помоћи. На основу урађене анкете на случајном узорку долази се до закључка да и даље постоји велики број не само одраслих, већ и деце без личних докумената, као што су извод из матичне књиге рођених или уверење о држављанству. У случају одраслих, 11.26% нема извод из матичне књиге рођених, а 16.76% одраслих и 34.99% деце нема уверење о држављанству.

Графикон 4

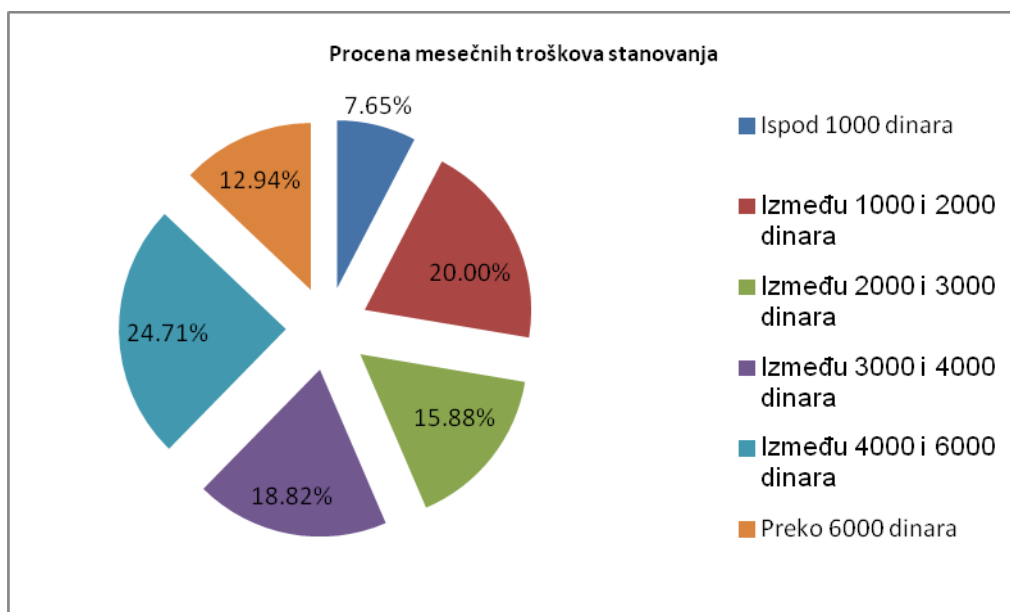
Чини се да, када су лична документа у питању, постоји разлика између лица која су становала у различитим нехигијенским насељима. На табели 7 се види да становници из некадашњег нехигијенског насеља „Газела“ поседују више личних докумената него што је то случај са лицима која су стигла из других насеља.

	Име нехигијенског насеља и проценат лица која не поседују поменута документа		
	Газела	Белвил	Други
Извод из матичне књиге рођених	3,56%	22,74%	27,34%
Потврда о држављанству	13,33%	33,87%	32,03%
Важећа лична карта (укључена су само лица старија од 17 година)	7,34%	34,83%	43,66%
Здравствена књижица	6,22%	45,71%	36,72%

Табела 7

5.7. ТРОШКОВИ СТАНОВАЊА

Од породица је затражено да процене месечни износ који могу да приуште за трошкове живота у будуће. 27,65% изјаснило се да може да плати највише 2.000 динара; док 12,94% породица може да приушти да плати преко 6.000 динара. Дистрибуција одговора приказана је у графикону 5.

Графикон 5

Слично пријављеном приходу, процењени месечни трошкови указују на то да су становници бившег насеља „Белвил» сиромашнији од друге две групе (види табелу 8). Група са највишим процењеним месечним трошковима опет су становници Газеле.

Процена месечних трошкова становања	Назив нехигијенског насеља		
	Газела	Белвил	Остала насеља
< 1000 РСД	4,08%	8,33%	12,00%
1000 – 2000 РСД	8,16%	27,08%	16,00%
2000 – 3000 РСД	16,33%	17,71%	8,00%
3000 – 4000 РСД	12,24%	20,83%	24,00%
4000 – 6000 РСД	40,82%	16,67%	24,00%
> 6000 РСД	18,37%	9,38%	16,00%
Број домаћинстава	49	96	25

Табела 8

Могуће је заједно испитати приход домаћинства и трошкове становања. Табела 9 приказује да су домаћинства која могу да приуште само до 2.000 РСД уствари она домаћинства која се налазе у две најниже групе у погледу остварених прихода (приход домаћинства испод 10000 динара односно између 10000 и 20000 динара).

	Месечни приход домаћинстава у динарима				
	<1000	1000 - 2000	2000 - 3000	3000 – 4000	>4000
< 1000 РСД	9	3	1	0	0
1000 – 2000 РСД	22	11	1	0	0
2000 – 3000 РСД	13	12	0	0	0
3000 – 4000 РСД	18	6	5	1	1
4000 – 6000 РСД	13	14	11	2	2
> 6000 РСД	7	6	5	3	1

Табела 9

Може се очекивати да постоје неке угроженије групе домаћинстава, као што су домаћинства самохраних мајки односно домаћинства хроничних болесника. Изненађује је да се ове посебне групе не разликују значајно ни по пријављеном приходу домаћинства нити по процени трошкова становања. Поред тога, не чини се да се домаћинства са више деце односно са већим бројем запослених чланова домаћинства (било формално или неформално) разликују у односу на капацитет за плаћање трошкова становања односно према пријављеном приходу домаћинства. Једини фактор који се чини да прави разлику јесте највиши достигнути ниво образовања члана домаћинства. Домаћинства која имају члана који је завршио бар основну школу спремна су да плате више од домаћинстава која немају члана који је завршио основну школу.

Разлог за овај резултат вероватно је тај што приход који домаћинства пријављују није прецизно измерен. Највиши достигнути ниво образовања вероватно боље показује платежну моћ домаћинства.

5.8. ОБРАЗОВАЊЕ ДЕЦЕ

У анкетираним домаћинствима било је 226 деце основношколског узраста. Статистички подаци о упису у школу и похађању школе потичу од њихових породица.

	Уписана	Нису уписана	Нема одговора
Деца узраста између 7 и 15 година	59,22%	16,99%	23,79%
Деца узраста између 7 и 10 година	62,50%	29,55%	7,95%
Деца узраста од 11 до 15 година	56,78%	7,63%	35,59%

Табела 10

Подаци о упису деце у школу по насељу порекла у табели 11. указују на то да су деца из бившег нехигијенског насеља Газела похађала школу више од остале деце.

	Уписана	Нису	Нема
--	---------	------	------

		уписана	одговора
Газела: Деца узраста између 7 и 15 година	72,13%	0%	27,87%
Белвил: Деца узраста између 7 и 15 година	53,51%	28,07%	18,42%
Остала насеља: Деца узраста између 7 и 15 година	54,84%	9,68%	35,48%

Табела 11

У време спровођења анкете, међу децом узраста од 7 до 10 година, 76,92% похађало је основну школу, 9,62% похађало је школу за основно образовање одраслих. У случају старије деце узраста од 11 до 15 година, само 48,44% је похађало редовну основну школу, 42,19% је похађало школу за основно образовање одраслих, а преосталих 9,38% похађало је школу за децу са тешкоћама у развоју.

Од све деце која похађају школу, за 36,89% њих постоје подаци о разреду у који иду. Подаци потврђују да је највећи број уписане деце у нижим разредима школе и да су она старија од њихових вршњака по школи. Она су или поновила разред или нису уписана на време.

	Број	Просечан узраст
Деца уписана у 4 нижа разреда	40	10
Деца уписана у 4 виша разреда	7	14

Табела 12

6. КОРИСНИЧКЕ ПОРОДИЦЕ

Акциони план за пресељење породица садржи оквиран списак од 202 корисничке породице. На списку се налази 169 породица из пет новоформираних насеља Макиш 1 и Макиш 2 (општина Чукарица), Јабучки рит (општина Палилула), Кијево (општина Раковица) и Ресник (општина Раковица), као и 33 породице из некадашњег нехигијенског насеља „Белвил“ које не живе у поменутих новоформираним насељима³.

Према спроведеној анкети, 173 породице живе су у пет новоформираних насеља у августу 2012. Укупно 8 породица са корисничке листе накнадно су добиле социјалне станове од Града Београда, а 3 породице спојиле су се кроз брак са другим корисничким породицама у пет новоформираних насеља. Списак корисника садржи и додатних 7 породица које су смештене у насеље Макиш 2 у августу 2012, укључујући и 3 породице пресељене из насеља Дрен у насеље Макиш 2 у октобру 2012.

³ Укупно 128 породица из насеља Белвил добило је понуду за алтернативни смештај у новоформираним насељима у време расељавања насеља у априлу 2012. Закључно са децембром 2012, 95 породица смештено је у мобилне стамбене јединице у новоформираним насељима (у пракси је то 94, обзиром да су се две породице придружиле другим породицама кроз брак), што што оставља остале 33 породице као потенцијалне кориснике Акционог плана .

Од августа 2012, 5 породица је добровољно напустило новоформирана насеља а додатне 3 породице је иселио Град Београд. Градска управа и Канцеларија за људска и мањинска права формираће радну групу састављену од релевантних националних и међународних организација ради прегледа статуса исељених породица и саставиће коначни списак корисника. Сличан преглед извршиће се за 33 породице које су пописане у нехигијенском насељу „Белвил“, а не станују у пет новоформираних насеља. Координационо тело ће на коначне спискове дати свој коментар.

7. ОПИС ПРАВА И ОБАВЕЗА

Градска управа Града Београда жели да обезбеди одржива и свеобухватна решења за корисничке породице кроз одговарајуће становање, као и приступ здравственим услугама, образовању, социјалној заштити и могућностима запошљавања.

Специфичне потребе породица и њихова права биће дефинисани кроз примену Акционог плана и консултације са корисницима, укључујући избор локација за пресељење, решења у виду социјалног становања и одабир сеоских кућа. Дефинисање потреба и права биће у складу са приступом који се заснива на правима.

7.1. ПРАВА КОЈА СЕ ОДНОСЕ НА СТАНОВАЊЕ И ИНФРАСТРУКТУРУ

Консултације са корисницима у погледу решења питања становања обавиће се у контексту три шире категорије становања:

1. Социјално становање на подручју Града Београда
2. Поправке постојећих кућа односно изградња на постојећем земљишту или нека друга врста помоћи ради достизања минимума адекватних стандарда становања
3. Куповина сеоских домаћинстава.

Спроведена анкета даје оквирне податке у сврху планирања који се односе на жеље корисничких породица у погледу становања. У време спровођења анкете, 14 породица је изјавило да има постојеће куће или земљу, а 19 породица изразило је велико интересовање да сазна више о предложеном решењу сеоског становања, док је 30 породица изразило делимично интересовање. У сврху планирања, Акционим планом за пресељење утврђена је додела сеоских кућа за 30 породица, а претпоставља се да би до 158 породица потенцијално имало потребу за социјалним становањем у Београду⁴.

⁴ Број од 158 социјалних стамбених јединица у Београду односи се на претпоставку у оквиру планирања према којој се могу створити услови за повратак 14 породица у њихову имовину, пресељење 30 породица у сеоске куће и потребу за до 20 социјалних стамбених јединица у Београду за непредвиђене околности (подељене породице, итд).

Европска унија и Канцеларија за европске интеграције Републике Србије (СЕИО) која координира ИПА фондовима именовала је УНОПС⁵ да пружи техничку помоћ у изради и примени стамбених решења. Доле наведена техничка подршка, од стране УНОПС-а, за планирање и спровођење стамбених решења је условљена потписивањем уговора између Европске уније и УНОПС-а, као и расположивошћу неопходних средстава у вези са планираним ИПА 2012 пројектом за подршку спровођења Акционог плана. Поред тога, Канцеларија за људска и мањинска права планира да намени неопходна средства у оквиру пројекта инклузије Рома који финансира СИДА и спроводи Мисија ОЕБС-а за куповину 30 сеоских кућа и доделу корисничким породицама⁶.

У сарадњи са Мисијом ОЕБС-а и УН тимом у Србији, УНОПС ће подржати Град Београд и Канцеларију за људска и мањинска права и организовати обимне консултације са појединачним породицама у пет новоформираних насељима и њиховим представницима по питању њихових посебних потреба у односу на становање и стамбена решења. Стамбена решења, укључујући и одабир локације, биће у складу са правом на адекватно становање које је дефинисано у члану 11 став 1 Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима и мериће се у односу на квалитет, безбедност, приступачност, настањивост, културну прикладност, доступност и карактеристике локације. Коначна израда решења за становање биће представљена свим корисничким породицама, а свака породица ће одлучити које стамбено решење прихвата.

Предложена стамбена решења и спискови корисника биће дати Координационом телу на коментар. Одобрење предлога служиће као основа да УНОПС и Мисија ОЕБС-а наставе са детаљним планирањем и применом поменутих стамбених решења.

7.1.1. Социјално становање на територији Града Београда

7.1.1.1. Предлог модела

Од 2003. године Град Београд нуди стамбена решења у виду социјалних станова који се дају у закуп и налазе се у стамбеним зградама од чврстог материјала, а међу корисницима је и 27 породица из новоформираних насеља (корисници су постали 2011. и 2012. године). Према анкети домаћинстава, једна трећина породица из пет новоформираних насеља у склопу плана пресељења претходно је поднела пријаве за социјално становање.

⁵ УНОПС је агенција Уједињених нација која се сама финансира и има мандат Уједињених нација да пружа услуге имплементације УН-у, државама, донаторима и другим партнерима у свим облицима пројектног менаџмента, инфраструктуре, јавних набавки и финансијске специјализације и услуга, као и да пружа услуге и програме изградње капацитета државним и локалним управама.

⁶ Одлучивање о додели средстава од стране Сиде-а је у току

Град Београд је у припреми „Предлога за одржива стамбена решења домаћинстава која су пресељена у оквиру пројекта рехабилитације моста Газела“⁷ спровео детаљну анализу четири основна модела становања уз основну анализу трошкова за ова четири модела. Анализа истиче релативне предности и исплативости монтажних вишеспратница, где је јединична цена упоредива и маргинално нижа од појединачних стамбених јединица, а знатно нижа од изградње вишеспратница.

Налази анкете домаћинстава показали су да 78% породица није забринуто у погледу становања у згради са више спратова, а само 10% породица забринуто је због могућности становања на првом спрату. Главна забринутост породица код модела становања у социјалним становима односи се на могућност плаћања трошкова комуналија и закупнине (види доле: трошкови закупнине и комуналија).

Иако препознаје потенцијалне користи монтажних вишеспратних блокова зграда, Град Београд има у виду да би стамбена решења требало да буду прилагођена специфичним потребама корисничких породица, израђена кроз консултације са породицама, да испуњавају међународне стандарде који се односе на пресељење породица и да одговарају одабраним локацијама.

7.1.1.2.Предложене локације

Град Београд је идентификовао пет потенцијалних локација за пресељење корисничких породица, а капацитет је могућност смештања до 121 породице. Град Београд ће идентификовати додатне потенцијалне локације у складу са потребама коначне листе корисника.

⁷ Припремљено уз техничку помоћ Европске инвестиционе банке и Европске банке за обнову и развој. Нацрт из августа 2012.

Локација	Општина	Потенцијални капацитет (број породица)	ГПС координате
Град Обреновац	Обреновац	10	44 39.3234, 20 11.1006
Орловско насеље	Звездара	28	44 47.961, 20 31.9452
Глогоњски Рит	Палилула	14	44 56.0406, 20 28.3326
Јабучки Рит	Палилула	28	44 55.1472, 20 33.1818
Кијево	Раковица	41	44 43.368, 20 26.202
Укупно		121	

Табела 13

Кроз консултације са корисничким породицама из пет новоформираних насеља Град Београд ће уз помоћ УНОПС-а, Мисије ОЕБС-а и УН тима у Србији дефинисати критеријуме за одабир локација и критеријуме за распоред породица по локацијама. Критеријуми ће следити важеће стандарде поштовања људских права, укључујући приступ јавним услугама и могућности за запослење/издржавање.

Град Београд ће кроз Дирекцију за грађевинско земљиште и изградњу Београда (Беоланд) и уз подршку УНОПС-а спровести инжењерско-техничку и друштвено-економску процену локација у складу са договореним критеријумима и организовати студијске посете представника породица предложеним локацијама. О налазима процене и студијским посетама разговараће се са породицама кроз фокус групе које ће се организовати у свих пет новоформирана насеља. Координационо тело ће размотрити закључке процене и фокус група и дати своје примедбе на предлог избора локација.

7.1.1.3.Пројекат, типови и објекти

Пројекат социјалног становања који ће бити спроведен у Београду дефинисаће се кроз консултације са породицама из пет новоформираних насеља на основу приступа поштовања људских права, потреба породица, међународних стандарда за адекватно становање и националних стандарда пројектовања и изградње, а понудиће архитектонско решење и животно окружење које ће омогућити социјално укључивање породица. Координационо тело ће дати коментар на пројекат.

Пројекат би требало да одговори на специфичне потребе појединачних породица, а посебно особа са инвалидитетом (анкета домаћинстава идентификовала је 8 породица у којима постоје особе са инвалидитетом) и већих породица (15 породица са преко 8 чланова породице). Поред тога, требало би одговорити на питања која су забележена током анкете домаћинстава,

укључујући и потребу за игралиштима за децу, одговарајућим простором за складиштење опреме и прикупљеног рециклажног материјала, заједничким друштвеним простором, баштама за гајење поврћа и посебним простором за скадиштење чврстог горива.

Пројекат и додела социјалних станова биће у складу са важећим стандардима које примењује Град Београд и стандардима и условима планирања, пројектовања и изградње који су у изради.

Све стамбене јединице имаће судопере, лавабове, туш кабине и тоалете повезане водоводном и канализационом мрежом или септичком јамом. Стамбене јединице биће повезане са електричном мрежом и имаће интерне струјне мреже/инсталације. Биће изграђени приступни путеви, односно тамо где већ постоје биће поправљени, а биће постављено и улично осветљење. Уз подршку УНОПС-а, стамбене јединице ће бити опремљене креветима, кухињским столовима/столицама, фрижидерима и пећима на ватру/угаљ („Смедеревац“).⁸

7.1.1.4. Уговор о закупу

Уз техничку помоћ УНОПС-а, Мисије ОЕБС-а и УН тима у Србији Град Београд ће кроз консултације са корисничким породицама дефинисати услове уговора о закупу, укључујући обавезе и правила која се тичу становања, управљања, одржавања и поправки стамбеног простора. Уговор о закупу који ће бити додељен породицама из новоформираних насеља садржаће услове и права која се нуде у склопу постојеће схеме социјалног становања којима управља Град Београд. Координационо тело ће дати коментар на уговоре о закупу.

Предвиђа се да ће социјални станови бити додељени породицама у складу са истим основним условима и обавезама који се примењују на друге кориснике социјалног становања у граду. Власник зграда остаће Град Београд, а становима ће управљати Секретаријат за социјалну заштиту. Закуп ће бити обезбеђен уз непрофитну станарину на одређен период од пет година, а продужетак ће бити условљен поштовањем правила уговора о закупу од стране закупца, као и испуњавањем услова да буде социјално угрожена особа којој је потребно социјално становање.

Поред тога предвиђа се да ће породице бити у обавези да сnose трошкове основног одржавања и поправке у становима, на пример промене сијалице и поправке и одржавања инсталација и намештаја које обезбеди Град Београд, а то укључује и намерно нанету штету односно штету нанету немаром. Остале трошкове сноси Град Београд, а они ће бити детаљно наведени у уговору о закупу.

Кроз консултације са корисничким породицама Град Београд ће договорити појединости начина управљања социјалним становима, укључујући и дефинисање улоге и процеса одабира представника насеља који ће бити додељен свакој локацији и који ће добијати месечну накнаду од Града Београда.

⁸ УНОПС-ова подршка за ову меру је условљена потписивањем уговора између Европске уније и УНОПС-а, као и расположивошћу неопходних средстава у вези са планираним ИПА 2012 пројектом за подршку спровођењу Акционог плана

7.1.1.5. Трошкови закупнине и комуналија

Месечни трошкови закупнине, комуналија и одржавања ће бити наплаћивани у складу са градском одлуком о социјалном становању, на начин на који то плаћају све особе које се налазе у програму социјалног становања Града Београда. Угрожене корисничке породице које буду укључене у схему социјалног становања имаће стандардне бенефиције које прописује ова схема⁹.

Процена месечних трошкова закупнине и комуналија, коришћења пећи на чврста горива и свих доступних постојећих субвенција јавних комуналних предузећа:

Стамбена јединица ¹	Просечна породица	Закупнина (у РСД)	Инфостан ¹ (у РСД)	Струја (у РСД)	Укупни трошкови (у РСД)
28 м ²	1 до 3 члана	Око 900	Око 500	Око 1100 ²	Око 2500
42–60 м ²	4 до 6 чланова	Око 1000	Око 600	Око 2200 ³	Око 3800
+ 60 м ²	7 или више чланова	Око 1100	Око 800	Око 2800 ⁴	Око 4700

Табела 14

¹ Инфостан без централног грејања са 50% попушта

² 350 Кw месечно са 16,89% попушта

³ 470 Кw месечно са 5% попушта

⁴ 600 Кw месечно са 5% попушта

У анкети домаћинстава истакнута је потреба за свеобухватним приступом приликом одређивања трошкова становања и прихода домаћинстава, а пронађено је да би око 45% породица на основу постојећих прихода њихових домаћинстава било у позицији да плаћа поменуте стандардне трошкове закупнине и комуналија¹⁰. Поред тога, анкета је показала да само 3 од 17 породица (18%) са седам или више чланова породице може да приушти да плати преко 6.000 РСД месечно за закупнину и комуналије.

7.1.1.6. Власништво, урбанистички планови и грађевинске дозволе

Град Београд се обавезује да ће разрешити евентуалне проблеме око власништва и урбанистичких планова који се односе на одабране локације до јуна 2013. године, као и да ће издати неопходне грађевинске дозволе.

Општина Палилула

⁹ Цене електричне енергије и потрошње воде нису фиксне, већ зависе од потрошње.

¹⁰ Према анкети домаћинстава: 34 од 74 породице са 1 до 3 члана могу да приуште до 3.000 РСД за месечне текуће трошкове; 46 од 85 породица са 4 до 6 чланова могу да плате до 4.000 РСД; а 3 од 23 породице са више од 7 чланова могу да плате преко 6.000 РСД.

Две предложене локације на територији општине Палилула су у власништву пољопривредног предузећа ПКБ, које је у целини власништво Града Београда, а налазе се изван граница Генералног плана Београда. У Регионалном просторном плану административног подручја града Београда ове локације су дефинисане као грађевинско и пољопривредно земљиште¹¹.

У марту 2012. Градска скупштина усвојила је одлуку о формулацији Плана генералне регулације за подручје општине Палилула које није у обухвату Генералног плана Београда, а укључује предложене локације за расељење¹². План генералне регулације треба да буде готов у временском року од 18 месеци¹³. Обзиром да овај рок није у складу са почетком грађевинских радова према акционом плану за расељење у 2013, Град Београд ће издати дозволе у складу са Регионалним просторним планом административног подручја Београда, Законом о планирању и изградњи¹⁴ и Правилником о општим правлима за парцелацију, регулацију и изградњу¹⁵.

Град Београд ће у сарадњи са локалном самоуправом општине Палилула предузети следеће кораке:

1. пројекат доделе парцела – покреће ПКБ као власник/корисник;
2. упис нових плацева у Републичком геодетском заводу – Катастру непокретности за београдску општину Палилула;
3. пренос власништва над земљишном парцелом са предузећа ПКБ на Град Београд;
4. израда урбанистичких пројеката, који се састоје од новог урбанистичког решења и новог плана парцела;
5. дефинисање техничких услова јавних комуналних предузећа (техничких услова за водовод, канализацију, струју, ПТТ, централно грејање, одношење смећа, итд);
6. подношење захтева за локацијску дозволу градском Секретаријату за урбанизам и грађевинске послове;
7. издавање локацијске дозволе од стране градског Секретаријата за урбанизам и грађевинске послове.

Општина Звездара

Локација у Орловском насељу у власништву је Града Београда и укључена је у Регулациони план насеља Миријево¹⁶.

Општина Обреновац

¹¹ Службени лист града Београда, бр. 10/ 2004 (Регионални просторни план административног подручја Београда)

¹² Службени лист града Београда, бр. 9/ 2012 (Одлука о изради Плана генералне регулације за подручје градске општине Палилула ван обухвата Генералног плана Београда 2021)

¹³ Средином јула 2012. дирекција је објавила јавни конкурс за формулацију Плана генералне регулације и процену утицаја на животну средину

¹⁴ Службени гласник Републике Србије, бр. 72/2009, 81/2009 анд 64/2010 (Закон о планирању и изградњи)

¹⁵ Службени гласник Републике Србије, бр. 50/2011 (Правилник о општим правлима за парцелацију, регулацију и изградњу)

¹⁶ Službeni list grada Beograda, br. 20/2002 (Regulacioni plan naselja Mirijevo)

Локација у Обреновцу власништво је Града Београда (Општине Обреновац) и укључена је у план детаљне регулације насеља Звечка, Рвати, Петлово Брдо и Зебрежје у Обреновцу¹⁷.

У сарадњи са локалном самоуправом Обреновца Град Београд ће предузети следеће кораке:

1. израда урбанистичких пројеката уз ново урбанистичко решење;
2. дефинисање техничких услова са јавним комуналним предузећима (технички услови за водовод, канализацију, струју, ПТТ, централно грејање, одношење смећа, итд);
3. подношење захтева за локацијску дозволу градском Секретаријату за урбанизам и грађевинске послове;
4. издавање локацијске дозволе од стране градског Секретаријата за урбанизам и грађевинске послове.

7.1.1.7. Локалне заједнице

Претходни напори у вези са пресељењем показали су значај консултација са локалним заједницама на предложеним локацијама за пресељење. Ови разговори требало би да обухвате планирање заједничких инфраструктурних радова у заједници, на пример игралишта за децу и локалне месне заједнице/друштвеног центра, од којих би имала користи цела заједница укључујући и пресељене породице. Инфраструктуру у заједници требало би дефинисати заједно са локалном заједницом и пресељеним породицама током заједничких разговора који сами по себи представљају значајну меру изградње поверења.

Град Београд ће успоставити *тим локалне заједнице* састављен од представника надлежних градских секретаријата који ће се састајати са различитим групама (подељеним према узрасту, роду, друштвено-економским параметрима) у оквиру предложених локалних заједница и размотрити ставове локалне заједнице о пресељењу породица и заједничком животу са њима. Тим ће организовати заједничке консултације локалних заједница и породица када буде готов одабир породица и омогућиће заједничко планирање и договор о детаљима радова на локалној инфраструктури које треба предузети у оквиру пресељења.

Град Београд ће уложити посебан напор у консултације са локалном заједницом у Глогоњском риту где ће корисничке породице бити пресељене у непосредну близину постојеће заједнице. Успешно пресељење и интеграција породица у Глогоњском риту требало би да успостави добре праксе за пресељење ромских породица у полуурбана подручја које би се потенцијално могле применити на друга места.

7.1.1.8. Мишљење породица

¹⁷ Službeni list grada Beograda, br. 33/2007, 14/2008 (Plan izmene i dopune plana generalne regulacije za deo naselja Zvečka, Rvati, Petlovo Brdo i Zebrežje u Obrenovcu)

Кроз спроведену анкету домаћинстава установљено је да скоро три четвртине (102 породице односно 72%) од 140 породица које су изразиле заинтересованост за социјално становање у Београду¹⁸ „нису изразиле забринутост“ око живота у стану. Укупно 12 породица „веома је забринута“ (или 9%), а 26 породица (или 19%) „изражава делимичну забринутост“. Од 12 породица које су веома забринуте, половина (6 породица) се брине да неће моћи да плати трошкове закупа и комуналија, четири породице су изразиле жељу да живе у кући, а две породице су биле несигурне у погледу тога да ли ће их будућа локална заједница прихватити.

Међу 140 породица које су заинтересоване за социјално становање у Београду већина (127 односно 92%) „није изразила забринутост“ око становања на првом спрату зграде. Само 6 домаћинстава (4%) „било је веома забринута“, док је 7 породица (5%) „изразило делимичну забринутост“. Породице које су дале одговор „да су веома забринуте“ и „да су делимично забринуте“ изјавиле су да је разлог њихове забринутости „брига родитеља како ће деца то да прихвате“ (3 породице), „незаинтересованост за ову могућност“ (4 породице), „особа која користи инвалидска колица“ (1 породица), „могући проблеми са локалним становништвом“ (2 породице) и „немогућност плаћања трошкова“ (3 породице).

Већина породица „није изразила забринутост“ што породице из насеља неће бити расељене као група на једну локацију (161 породица односно 93%). Две породице (1%) биле су „веома забринуте“ а 9 породица (5%) било је „делимично забринута“. Породице које су биле веома односно можда забринуте дале су два општа разлога за забринутост: „нежељено одвајање од сина, шире породице, пријатеља, итд.“ (7 породица) и „нежељено пресељење заједно са тренутним суседима“ (4 породице).

Испитаници су предложили четири различите методе одабира породица за сваку локацију. 73 породице (42%) предложиле су као најприкладнији метод „образац пријаве и одабир у складу са критеријумима договореним између породица и Града“, док је 56 породица (33%) изјавило да је исправан приступ „искључиво одлука породица“. 37 породица предложило је „лутрију“ као одговарајућ метод (22%). Коначно, 5 породица (3%) предложило је „да градске власти направе избор на основу списка који су припремиле породице“.

Налази анкете домаћинстава показали су да већина испитаних домаћинстава (130 односно 75%) сматра да су постојећа правила у новоформираним насељима веома корисна. То указује да би правила требало примењивати и убудуће. С друге стране, 6 домаћинстава (3%) верује да су правила била непотребна, док 36 домаћинстава (21%) верује да су постојећа правила била делимично корисна. Већина домаћинстава (78 односно 46%) верује да се „правила делимично поштују“, док 73 домаћинства (43%) верује да се „правила углавном поштују“.

¹⁸ Укупно 173 породице су испитане у оквиру анкете домаћинстава, од којих је 19 породица изразило велику заинтересованост за сеоске куће, а 14 породица има имовину, што оставља 140 породица које су имплицитно заинтересоване за социјално становање у Београду.

Али један број породица сматра да се правила „уопштено не поштују“ (20 односно 12%).

Унапређење постојећих правила може се сматрати неопходним имајући у виду одговоре на питања постављена у оквиру анкете која се односе на најкориснија, најмање корисна и препоручена правила. Према резултатима анкете, 173 домаћинства дало је 183 одговора на ово питање: 137 (75%) одговора односило се на најкориснија правила, 20 (11%) одговора односило се на најмање корисна правила, а само 26 (14%) нудило је некакве препоруке за измене и унапређење постојећих правила.

Према налазима анкете који се односе на најкориснија, најмање корисна и препоручена правила: 84 домаћинства (61%) верује да су правила за регулисање живота у непосредној близини других породица прихватљива („сва правила“ 11% и „кућна правила“ 50%). Неке породице су нагласиле одређене аспекте као што су правила о хигијени (46 или 34%) и забрану буке (12 или 9%). У погледу најмање корисних правила 20 домаћинстава поменуло је различите забране наметнуте породицама. Две врсте препорука поменуто је од стране домаћинстава: прво боље придржавање „кућних правила“ и боље одржавање хигијене (15 одговора), а друго уклањање одређених забрана (3 одговора).

7.1.1.9. Планиране мере које се односе на социјално становање у Београду

До краја јануара 2013.

1. Град Београд требало би да формира тим локалне заједнице ради консултација са локалним заједницама.

До краја фебруара 2013.

2. Одабир локације: Град Београд уз техничку помоћ УНОПС-а, Мисије ОЕБС-а и УН тима у Србији требало би да дефинише критеријуме селекције кроз консултације са корисничким породицама, да обави процену локација у складу са договореним критеријумима, организује студијске посете корисничких породица предложеним локацијама и идентификује додатне локације према потреби. Координационо тело требало би да размотри и да коментаре на предложен избор локације.

До средине априла 2013.

3. Пројекат становања: уз техничку помоћ УНОПС-а Град Београд требало би да дефинише пројекат социјалног становања кроз консултације са корисничким породицама.
4. Одабир корисника: договорен пројекат становања требало би представити породицама у пет новоформираних насеља ради потврде корисничке листе за социјалне станове. Потписивање трипартитних споразума између града Београда, УНОПС-а и породица којима се прописују међусобна задужења и обавезе у односу на процес пресељења¹⁹.

¹⁹ Припрема и потписивање трипартитних споразума биће условљено потписивањем уговора између Европске уније и УНОПС-а у вези са планираним ИПА 2012 пројектом за подршку спровођења Акционог плана; као и испуњавањем техничких предуслова. Предуслове ће

5. Координационо тело требало би да да своје коментаре на пројекат становања и списак корисника.
6. Потписивање споразума са локалним заједницама који садрже детаље о задужењима и обавезама Града Београда и локалних заједница.

До краја јуна 2013.

7. Уговор о закупу (управљање зградом, схема закупа и трошкови комуналија): Град Београд требало би да дефинише уговор о закупу кроз консултације са породицама.
8. Урбанистички документи: Град Београд требало би да заврши припреме урбанистичких планова који се односе на одабране локације. Припрема докумената одвијаће се у фазама, а очекује се да ће на одређеним локацијама, на пример Орловско насеље, технички услови омогућити издавање докумената до краја маја 2013. Град Београд треба да прође кроз следећи поступак приликом издавања урбанистичких планова за појединачне предложене локације:

Орловско насеље:

- а. Израда урбанистичког пројекта на основу постојећег Регулационог плана за насеље Миријево.

Општина Палилула:

- б. Израда пројекта за доделу парцела – покреће ПКБ као власник/корисник.
- в. Упис новоформираних плацева у Републичком геодетском заводу – Катастру непокретности за београдску општину Палилула.
- г. Пренос власништва над земљишном парцелом са предузећа ПКБ на Град Београд.
- в. Израда урбанистичких пројеката који се састоје од новог урбанистичког плана и новог плана парцела.
- д. Дефинисање техничких услова јавних комуналних предузећа (техничких услова за водовод, канализацију, струју, ПТТ, централно грејање, одношење смећа, итд).
- ђ. Подношење захтева за локалну дозволу градском Секретаријату за урбанизам и грађевинске послове.
- е. Издавање локацијске дозволе од стране градског Секретаријата за урбанизам и грађевинске послове.

До краја октобра 2013.

9. Завршетак прве фазе изградње социјалних станова од стране УНОПС-а, што обухвата процедуру јавних набавки и надзор/управљање грађевинским радовима. Реализација јавне набавке и грађевинских радова биће условљена благовременим спровођењем поменутих корака.

До краја октобра 2014.

10. Завршетак друге/коначне фазе изградње социјалних станова од стране УНОПС-а.

дефинисати и око њих ће се сложити Град Београд, Европска унија (донатор) и УНОПС (имплементатор).

7.1.2. Поправке/изградња постојеће имовине

7.1.2.1.Предложени модел

Кроз УНОПС ће бити пружена техничка помоћ оним домаћинствима чији водећи или било који члан има у власништву имовину (земља, куће и станови) у циљу изградње непокретности до минималних адекватних стандарда становања. Предвиђено је обезбеђивање техничке помоћи у износу до 15.000 евра по непокретности.

Минимални адекватни стандарди становања дефинисани су као нето животног простора око 10м² по члану породице са чврстим подовима, окреченим зидовима, уграђеним вратима и прозорима и завршеним кровом. Стандард такође обухвата приступ води и струји, тоалет и купатило и приступ канализацији или септичкој јами. У зависности од посебих околности сваке породице и њене имовине, може доћи до потребе за додатним мањим поправкама, посебно због безбедности, као што је изградња степеништа и сигурносних ограда. Процена тога биће обављена и биће одлучено по сваком појединачном случају.

У складу са анкетом домаћинстава постоји 14 породица које имају у власништву имовину, укључујући пет породица са кућама и две породице са плацевима на територији града Београда. Породице које не пријаве власништво имовине у оквиру дефинисаног рока могу да изгубе право на алтернативно становање у складу са планом пресељења. Такви случајеви биће забележени и представљени Координационом телу које ће их размотрити и дати коментаре у односу на будуће обезбеђивање помоћи у виду становања у оквиру акционог плана за пресељење.

Координационо тело ће дати своје коментаре на појединачне случајеве пружања стамбене помоћи у оквиру плана пресељења оним домаћинствима која су власници имовине а поделила су се након анкете о домаћинствима.

7.1.2.2.Планиране мере које се односе на постојћу имовину

У сарадњи са Канцеларијом за људска и мањинска права, Републичком агенцијом за становање и локалним самоуправама, а уз техничку помоћ УНОПС-а, Мисије ОЕБС-а и УН тима у Србији, Град Београд ће предузети следеће мере:

До краја јануара 2013.

1. Обавештавање свих корисничких породица о потреби да до 15. фебруара 2013. пријаве Граду власништво над непокретностима/земљом и потенцијалне последице уколико то не учине. Породице ће бити обавештене о року путем писма упућеног у сваку мобилну стамбену јединицу и обавештења истакнутих у друштвеним центрима у новоформираним насељима.

До краја априла 2013.

2. Консултовање са породицама и потврда њихове спремности да се врате/преселе у непокретности које су у њиховом власништву. За породице чија је имовина на Косову, консултације ће се обављати заједно са Комесаријатом за избеглице и УНХЦР-ом.

3. Провера правног статуса непокретности/земље у складу са надлежним књигама, уговорима и урбанистичким плановима.
4. УНОПС ће спровести техничку процену непокретности у погледу потребних радова у оквиру постојећих буџета (до 15.000 евра) који су потребни да би се испунили минимални адекватни стандарди становања, укључујући и израду спецификације радова и буџета.
5. Предлог списка корисника и техничке процене/буџети треба предати Координационом телу на разматрање и коментаре.
6. Град Београд, УНОПС и породице треба да потпишу трипартитне споразуме којима се дефинишу дужности и обавезе сваке стране, укључујући и дужност породица да се врате/преселе у реновиране непокретности за које ће УНОПС направити детаљан списак грађевинских радова/материјала који треба да се обезбеде за олакшан повратак/пресељење породица²⁰.

До краја октобра 2013.

7. УНОПС треба да спроведе планирање, јавну набавку и извођење договорених грађевинских радова/материјала, као и да обезбеди логистичку подршку за повратак/пресељење породица у реновиране непокретности.

7.1.3. Пресељење у постојеће сеоске куће

7.1.3.1.Предлог модела

Пресељење избегличких и интерно расељених породица у сеоске куће већ је опробан приступ за обезбеђивање сталних стамбених решења. Према Комесаријату за избеглице од 2005. године државни и међународни актери купили су преко 1.100 сеоских кућа где су насељене избегличке и интерно расељене породице. Од тог броја преко половину је купио програм УНХЦР-а који је делом финансирала Европска агенција за реконструкцију, а спровео Интерсос и локална НВО Визија.

УНХЦР је 2011. године израдио евалуацију програма сеоског становања²¹ која је показала да је преко 96% сеоских кућа и даље у власништву првобитних корисника, а преко 97% породица је изјавило да су задовољне са помоћи у виду становања коју су примиле. Евалуација је истакла потенцијалну корист овог модела у односу на интеграцију у локалну заједницу и могућност јачања економске ситуације корисничких породица, у комбинацији са грантовима и активностима за стицање прихода, као и ефикасности модела у смислу потребних инвестиција²². Преко две трећине корисника (68% узорка) сматра да

²⁰ Припрема и потписивање трипартитних споразума биће условљена потписивањем уговора између Европске уније и УНОПС-а у вези са планираним ИПА 2012 пројектом за подршку спровођењу Акционом плану, као и испуњавањем одређених правних и техничких предуслова. Предуслове ће дефинисати и око њих ће се сложити Град Београд, Европска унија (донатор) и УНОПС (имплементатор).

²¹ Обухвата анкету домаћинстава и разговоре са 487 корисничких породица.

<http://www.unhcr.rs/en/resources/relevant-documents/vh-final-evaluation-report.html>

²² Откупне цене за сеоске куће кретале су се од 6.000 до 7.000 евра током периода имплементације (2005 – 2010) програма УНХЦР-а.

је њихова економска ситуација „много боља“ односно „боља“ него пре пресељења у сеоске куће.

Према спроведеној анкети установљено је да је 19 корисника из новоформираних насеља веома заинтересовано да се пресели у сеоске куће, а додатна 30 породица је изразила заинтересованост да сазна више о том стамбеном решењу. У сврхе планирања и буџетирања предложене активности које финансира ЕУ и СИДА покривају релокацију до 30 породица у сеоске куће. У случају да више од 30 породица изабере сеоске куће као први избор алтернативног смештаја примениће се критеријуми селекције након давања коментара Координационог тела, а биће уложен и труд да се пронађу додатни донатори/средства за обезбеђивање потребних додатних кућа и мера за социјално укључивање.

У сарадњи са Канцеларијом за људска и мањинска права и Републичком агенцијом за становање и уз техничку помоћ УНОПС-а, Мисије ОЕБС-а и УН тима у земљи, Град Београд ће консултовати корисничке породице око појединачних пројеката сеоских кућа. Замишљено је да стамбена решења буду у складу са свеобухватним приступом кроз који ће се обезбедити реновиране сеоске куће као и мере социјалног укључивања ради подршке приступу јавним услугама и могућностима запошљавања.

Након што пројекат стамбеног решења буде дефинисан кроз консултације са корисничким породицама, Град Београд ће уз техничку помоћ УНОПС-а и Мисије ОЕБС-а обавити додатне консултације са породицама у новоформираним насељима да би потврдили спискове корисника за сеоске куће. Предлог пројекта за стамбено решење и спискови корисника биће дати Координационом телу на коментар.

7.1.3.2. Планиране мере које се односе на сеоске куће

У сарадњи са Канцеларијом за људска и мањинска права, Републичком агенцијом за становање и локалним самоуправама и уз техничку помоћ УНОПС-а, Мисије ОЕБС-а и УН тима у Србији, Град Београд ће предузети следеће мере:

До краја фебруара 2013.

1. Разрадити детаље сеоског становања и списак породица кроз консултације са породицама из пет новоформираних насеља. Консултације обухватају теренске посете потенцијалних корисника породицама које су се преселиле у сеоске куће у оквиру других програма, посете организоване од стране Канцеларије за људска и мањинска права уз техничку подршку ОЕБС-а. Предлог пројекта стамбеног решења и списак корисника требало би дати Координационом телу на разматрање и коментаре.

До краја априла 2013.

2. Идентификација и процена постојећих сеоских кућа. Идентификацију потенцијалних сеоских кућа спровешће Мисија ОЕБС-а у партнерству са породицама. Мисија ОЕБС-а и УНОПС ће проценити одабране сеоске куће из инжењерско-техничког угла и у складу са основним правом на адекватно становање у складу са Општим коментаром 4 Комитета за

економска, социјална и културна права. Процена ће обухватити предлог набавне цене за сваку стамбену јединицу.

3. Кроз консултације са породицама и Мисијом ОЕБС-а УНОПС ће припремити извештај о социјалној инклузији који ће да садржи појединости о плану мера социјалног укључивања и интеграције као подршке пресељењу корисничких породица. Извештај ће садржати питања која се односе на приступ образовању, здравственим и социјалним услугама, а посебна пажња биће посвећена процени и реализацији могућности запослења. У процени ће такође бити размотрена питања која се односе на интеграцију пресељених породица у оквиру локалних заједница²³.
4. Координационо тело треба да да коментаре на техничку процену и извештај о социјалном укључивању.

До краја маја 2013.

5. Потписани споразуми између Града Београда, Канцеларије за људска и мањинска права, Мисије ОЕБС-а и породица у којима су дефинисана узајамна задужења и обавезе у односу на процес пресељења²⁴.
6. Мисија ОЕБС-а ће спровести откуп одабраних сеоских кућа, а у складу са постојећом праксом Комесаријата за избеглице и УНХЦР-а пренос власништва биће директно на корисничке породице, уз примедбу у катастру којом се онемогућава продаја непокретности у периоду од пет година.

До краја октобра 2013.

7. УНОПС ће обавити потребне радове на реконструкцији/адаптацији сеоских кућа у складу са договореном техничком проценом и спецификацијом, где ће породице добити грађевински материјал и подршку да сами изведу своје радове. У случајевима када овај модел није изводив, биће направљен избор извођача радова у складу са правилима и процедурама јавних набавки УНОПС-а²⁵.
8. Пресељење породица биће праћено спровођењем планираних мера социјалног укључивања од стране УНОПС-а, како је дефинисано у извештајима о социјалној инклузији.

²³ УНОПС-ова подршка за ову меру је условљена потписивањем уговора између Европске уније и УНОПС-а, као и расположивошћу неопходних средстава у вези са планираним ИПА 2012 пројектом за подршку спровођењу Акционог плана

²⁴ Припрема и потписивање трипартитних споразума биће условљена потписивањем уговора између Европске уније и УНОПС-а у вези са планираним ИПА 2012 пројектом за подршку спровођењу Акционом плану, као и испуњавањем одређених правних и техничких предуслова. Предуслове ће дефинисати и око њих ће се сложити Град Београд, Европска унија (донатор) и УНОПС (имплементатор).

²⁵ УНОПС-ова подршка за ову меру је условљена потписивањем уговора између Европске уније и УНОПС-а, као и расположивошћу неопходних средстава у вези са планираним ИПА 2012 пројектом за подршку спровођењу Акционог плана

7.1.4. Предлог буџета за становање

Цифре које се налазе ниже представљају најбоље процене намењене искључиво у сврху прелиминарног планирања. Спровешће се детаљно планирање буџета заједно са техничким консултацијама о пројекту и спецификацијом стамбених јединица, као и детаљна процена предложених локација. Град Београд, Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу Београда ће обезбедити 15% укупних средстава (око 557.000 евра) за социјално становање корисничких породица у граду и доделити их као део материјалних трошкова обезбеђивања локација за пресељење, потребних инвестиција у јавну инфраструктуру/комуналије на одабраним локацијама, трошкова пренамене земљишта, грађевинских такси, итд.²⁶.

Стамбено решење	Број јединица	Јединична цена (у еврима)	Укупан буџет (у еврима)	ЕУ ²⁷	СИДА	Град Београд
Социјално становање у Београду	158	24,127	3,812,000	3,255,000	-	557.000
Сеоске куће	30	13,000	390,000	150,000 ²⁸	240.000 ²⁹	-
Постојеће непокретности/земљиште	14	13.929	195.000	195.000	-	-
Укупно			4.397.000	3.600.000	240.000	557.000

Табела 15

7.2. ПРАВО НА ОБРАЗОВАЊЕ, ЗАПОШЉАВАЊЕ, ЗДРАВСТВЕНЕ И СОЦИЈАЛНЕ УСЛУГЕ

Град Београд и Управа за људска и мањинска права уз техничку помоћ Мисије ОЕБС-а спровели су процену примењених мера социјалног укључивања у пет новоформираних насеља у оквиру акционог плана пресељења. Опис мера дали су градски секретаријати кроз извештаје и фокус групе да би сагледали мишљење осталих актера, укључујући и самих породица. Мере су анализиране разматрањем општих међусекторских питања и по појединачним секторима. Види анекс 2: *Табела примењених мера за укључивање Рома* и анекс 3: *Мишљење ромских породица и НВО-а о примењеним мерама за укључивање Рома*.

²⁶ Плаћање пореза, такси и дажбина нису прихватљиви трошкови када су у питању средства ЕУ и СИДА-е.

²⁷ Издвајања из ЕУ буџета подразумевају трошкове пројектног планирања, административне и трошкове управљања.

²⁸ Планирано до 5000 еура у динарској противвредности за опремање кућа и мере социјалне инклузије.

²⁹ Планирано до 8000 еура у динарској противвредности по сеоској кући.

7.2.1. Изазови везани за планирање и примену међусекторских и секторских мера за укључивање рома у оквиру акционог плана

Процена је указала на низ изазова везаних за планирање и примену постојећих мера за укључивање Рома из новоформираних насеља на које треба адекватно одговорити у оквиру акционог плана за пресељење. Доле поменути изазови категорисани су као међусекторски и секторски у односу на образовање, запошљавање, здравствене и социјалне услуге.

A. Међусекторски изазови

1. **Íáñïðíààí èíññáíçõñ íêí òëíàà è íàñíâíðííñòè ãðààà Ááíãðààà è ãðàãñêèð ñãèððàððè¼àðà ó ñððàððøëíí ãèàíèðàçèð è ãðèíáíè òðà¼íèð ðãøãçà.**
2. **Íà ññòí¼è èíññáíçõñ èíèàëíá çà¼ããíèòã íèðè ñíà ó÷ãñòãó¼ã ó ãèàíèðàçèð è ãðèíáíè òðà¼íèð ðãøãçà íà èíèàëíí ïèãíó.**
3. **Ðàçãè¼àçèã ñðèàãøè¼ã è çããã èíã ãðãñããíèð ñ¼ããèíàòã/ñðíãèòã Ðííã àà ó÷ãñòãó¼ó è àíããøó¼ó ñã ó ãðèíáíè ïãðã íà ïãññãèòíðñèí è ñãèòíðñèí ïèãíó.**
4. **Стварање и/или обнављање односа заснованих на поверењу између ромских породица/домаћинстава и Града Београда и градских секретаријата.**

B. Изазови у односу на социјалну заштиту

1. **Áèããèí è íããèããèí ñãèòíð òðãããèí àè àà ñíèãíó ñðèàãøè¼ó ïããèããèð ãðøããèòã ñíòè¼ãèíèð òñèòãã àà ñã òèãó÷ã ó èíòããðèññáíá àèòèãíñòè ðããè ñããíãòããòííã ñííãèèããè ðíññèð ñðíãèòã è íããããçèã ãíããòííã òãðãíñèíã ðããã ó ðíññèí ïãñãèì.**
2. **Èããíèòèèãøè¼ã çà¼ããíè÷èèð èíòãðãñã, ñððããã è ãðèíðèòãòã óç ñíòíããèã ðãçè÷èòíòè èçíãñ ó èñããíèð ðíññèð ñðíãèòã.**
3. **Íí¼ããèíèòè/ñðíãèòã Ðííã ÷ãñòí ñã ñííãøã¼ó èãí ïãñèãíè èíðèñíèòè ñíòè¼ãèíá ñíííçè è íã ãðãñçíã¼ó ñãí¼ èíòãðãñ ïãíñíí ãðããíñò ãðíãèòèãíñòè.**

Ц. Изазови у односу на образовање

1. **Íããíãíñíã èíðãèíãøè¼ã èçíãñ ó ãðããã Ááíãðààà, ïèíèòãðñòãã ãðíñããòã è íãòèã è íãðãçíãíèð èíòèòòòè¼ã ãíãíãè ãí ïããããèããòíèð ïãðã çà ãðèíðãíò ãðããøéíèñèð (òèãó÷ò¼óçè ãðèíðãíè ãðããøéíèñè ãðíãðãí) è ñíñíãíñèíèñèð òñòãííã çà òèãó÷èããèã ðíññèã ããòã èç ííãíòíðèðãíèð ïãñãã.**
2. **Íãðãçè¼ãíè ïãðãíèçè è ó÷ãøçã ïãðãñèèð (ðíãèòããã) è ããòã ó ðããèèçãøè¼è ãðíãðãíã èíèèòèèííã ïãðãçíããèã.**
3. **Íí¼ããèíãøè è ñðíãèòã ñò ïãèçèíòãðãñííãè è çà òèãó÷èããèã ó ïãðãçíãíã ãðí ðòí¼ã „ñíñèããèã øãíñã“. Õðããèòèíãèíè ãðèñòíèòè ó÷ãçèð è ãðããããçèð òñíòòã ñò ïãèã ãðè¼ãí÷èèè çà ïãðãñèã è ããòò Ðííã ïã ãíèèãíòííã ó÷ãçèã, ïãðçè÷èíã ó÷ãçè è ó÷ãçèã èðíç ãðãèñò.**
4. **Íãðíññèè ðíãèòããè è ó÷ãíèòè èç èíèàëíèð çà¼ããíèòã ïèñò ãíãíñíí òèãó÷ãíè ó ãèàíèðàçèã è ãðèíáíè ãðíãðãíã èíèèòèèííã ïãðãçíããèã, ðòí ãíãíãè ãí ããíñíòðãøè¼ã ïòíðã è àèñèðèèíãøè¼ã.**

Д. Изазови у односу на здравствену заштиту

1. **Íãðãçòíãããèã çíã÷ã¼ã èííãèòíã ããèèèãøè¼ã ããòã ïãñ ó èèñíèí ñðíãèòãíã.**
2. **Íãíèòã èçããããèã ðãòãíãòã ãðãñòãããã ãðãíðãèò ãðèñòíòíò çãðããñòããíí¼ çãøèòèòè çà ñðíãèòã èç ííãíòíðèðãíèð ïãñãã.**
3. **Íãòçííñò àà ñíñãòã ïíãíòíðèðãíèè ïãñãèíã ïãèèèð èãèãðñèèð òèííãã áòãò ñòãããíã ïã ñòðãíã Ðííã èãí çãíãíã çà ðããíãíã ãðããèããã ó ãíñíãèèã çãðãããã.**

Е. Изазови у односу на запошљавање

1. Нивои могућности запошљавања појединаца из новоформираних насеља који су последица релативно ниског нивоа формалног образовања и вештина нижи су од нивоа за општу популацију.
2. Могућности запошљавања које се односе на угрожене групе и Роме „културно су слепе“.
3. Неформални предузетнички дух и вештине Рома јавни и приватни сектор често не препознају као нешто што се може претворити у формално самозапослење и пословање.
4. Јавни и приватни сектор често нису у потпуности свесни мере у којој недостатак компетенција у смислу културе и различитости утичу на израду мера за запошљавање и динамику комуникације.
5. Мотивационе мере које су усмерене на ромске заједнице често стављају корист формалног изнад неформалног запослења.
6. Мотивационе мере усмерене на будуће послодавце углавном се заснивају на краткорочним материјалним надокнадама што негативно утиче на развијање грађанске одговорности и одрживости.
7. Улога жена у економском развоју домаћинства није довољно препозната, и недовољно се примењују родне мере при запошљавању.

7.2.2. Предложене секторске и међусекторске мере

Уз техничку помоћ Мисије ОЕБС-а град Београд је дефинисао предлог оквира секторских и међусекторских мера за решавање поменутих изазова и остваривање непосредних, краткорочних и дугорочних циљева социјалнеог укључивања. Детаљи мера ће бити дефинисани кроз консултације са корисничким породицама у виду фокус група које ће се организовати у новоформираним насељима и састанака са представницима породица.

Непосредни циљеви треба да се односе на побољшање материјалних услова у петновоформираних насеља да би се омогућило додатно планирање и израда трајних решења. Краткорочни циљеви требало би да успоставе механизме и мере потребне да би се омогућила институционална сарадња и оснаживање кроз остваривање појединачних и институционалних потенцијала, изградње постојећих капацитета и неговање поверљиве комуникације. Краткорочне мере требало би стога да обезбеде основ за остваривање предложених средњерочних и дугорочних мера социјалне инклузије које се дефинишу по секторима.

7.2.2.1. Мере које се односе на непосредне циљеве

- **Побољшање материјалних услова ромских породица у новоформираним насељима**
- Успостављање друштвеног центра / за друштвене активности у сваком насељу.

- Мотивисање и укључивање становника новоформираних насеља у добровољни рад у насељима кроз пројекте ромских организација цивилног друштва.
- **Формализовање статуса и издавање личних докумената породицама**
 - Наставак подизања свести и пружања бесплатне правне помоћи у сарадњи са локалним самоуправама око административних/правних питања која утичу на породице, укључујући недостатак личних докумената. Подршка кроз редовне посете/састанке адвоката/правника са појединцима и групама из насеља.
 - Град Београд, у сарадњи са ОЕБС-ом, наставиће да обезбеђује документа која су потребна појединцима ради процеса регистрације.
 - Град Београд требало би да сарађује са Министарством здравља на решавању недоследности административних процедура у различитим здравственим установама приликом издавања и оверавања здравствених књижица.
- **Јачање пружања локалних јавних услуга на предложеним локацијама**
 - Процена постојећих капацитета локалних здравствених, образовних и социјалних институција које су задужене за предложене локације пресељења.
 - Израда и примена мера за јачање потребних капацитета локалних институција, укључујући обуку запослених, пружање материјалне подршке и развој инфраструктуре (веза са консултацијама са локалном заједницом).
- **Оптимизација могућности запошљавања у постојећим јавним/приватним предузећима у близини предложених локација пресељења**
 - Приступ потенцијалним могућностима запошљавања за корисничке породице у локалним јавним и приватним предузећима, укључујући између осталих и пољопривредно предузеће ПКБ и СЗО/СВИФТ пројекат.
 - Заједничка израда акционих планова са руководством предузећа за запошљавање и стручно оспособљавање додатних радника из ромске популације.
- **Унапређење мобилности ромских породица у новоформираним насељима.**
 - Информисање корисника о повлашћеним категоријама бус плус претплатних карата.

7.2.2.2. Међусекторске мере које се односе на краткорочне циљеве

- **Успостављање систематске координисане подршке на нивоу града**
Требало би ојачати сарадњу и партнерства између сектора, институција, организација цивилног друштва и корисничких породица кроз успостављање структура координације и управљања:
 - *Међусекторско координационо тело* формирано од стране Града Београда требало би да укључи одговарајуће представнике из сектора образовања,

здравства, социјалне заштите и запошљавања. Тело ће бити одговорно за координацију стратешким планирањем и примену мера укључивања Рома и давање смерница за рад секретаријата.

- *Мобилни тимови састављени од различитих стручњака из различитих служби задужени за рад са корисницима* које би требало да оформи град Београд уз финансијску и техничку помоћ у оквиру ИПА 2012 пројекта за социјални развој, што ће довести до интегрисаног приступа пружању услуга и социјалном укључивању, уз поштовање различитости и на основу културне компетенције и узајамног менторства.
- Професионални развој запослених у градским секретаријатима и институцијама које пружају подршку породицама у новоформираним насељима укључује развој вештина кроз обуку и подизање свести о правима мањина и питањима везаним за борбу против дискриминације.
- Вођење заједничке базе података у сектору образовања, здравља, запошљавања и социјалне заштите о породицама из пет новоформираних насеља.
- Припрема и спровођење плана за мониторинг и евалуацију (МиЕ) свих мера.

➤ **Оснаживање корисничких породица и јачање свести о правима и обавезама друштвеног укључивања**

- Мобилни тимови у сарадњи са организацијама цивилног друштва требало би да обавештавају породице и да се укључе у процес узајамног учења о темама дефинисаним кроз консултације са породицама, што обухвата подизање свести о правима и обавезама у односу на образовање, здравство, запошљавање и социјалну заштиту, права и обавезе родитеља, породичне односе, насиље у породици и превенцију насиља, улогу и положај жена у породици, болести зависности, сексуалност, репродуктивно здравље и планирање породице.
- У сарадњи са психолозима и социолозима из организација цивилног друштва мобилни тимови требало би да организују радонице усмерене на жене из насеља са циљем подизања самопоштовања и оснаживања одраслих, остваривања односа поверења између Рома и припадника других националности.
- Град Београд ће, подржати активности ОЕБС-а и надлежних државних институција, који ће обучити и сертификовати ромске медијаторе, а који би ћеда раде на подизање свести становника новоформираних насеља о користима формалног запослења. Ромски НСЗ медијатори радиће у мобилним стручним тимовима да би обезбедили холистичке и интегрисане услуге.

➤ **Успостављање/унапређење односа са приватним сектором и програми обраћања фирмама и промовисање социјалног предузетништва**

- Прикупљање добрих пракси ради промоције проактивног укључивања Рома у локалне заједнице и успостављање механизма размене искустава са локалним и међународним актерима, на пример социјалним предузећима у Италији која се баве питањима иселјавања и пресељења Рома.
- Промоција социјалног предузетништва и иновативних социјалних модела кроз размену искустава са мрежом подршке социјалном предузетништву чији је оснивач и промотер Тим Владе Србије за социјално укључивање и смањење сиромаштва.

7.2.2.3. Секторске мере за средњерочне и дугорочне циљеве

Унапређивање приступа социјалној заштити и њеним праксама уз посебну пажњу усмерену на успостављање равнотеже између заштитних и проактивних мера

- **Унапређење приступа услугама социјалне заштите и помоћи за породице**
 - Запослени у надлежним центрима за социјални рад требало би једном месечно да организују саветовалишта у просторијама друштвеног центра у сваком новоформираном насељу, као и на новим локацијама након пресељења. Запослени би такође требало да иду у посете појединачним домаћинствима у складу са потребама. Породице/појединци ће бити обавештени о постојећим социјалним давањима и услугама, а добиће подршку за приступ овим услугама, укључујући и социјална финансијска давања, саветовање и едукативне услуге за брак и породицу, као и дневне центре за особе са инвалидитетом.

- **Јачање развоја заједнице међу корисницима социјалног становања**
 - Уз техничку помоћ УНОПС-а и у сарадњи са центрима за социјални рад и локалним организацијама цивилног друштва град Београд ће организовати радионице са корисничким породицама о развоју заједнице, које ће обухватити правила и одговорности станара, приступ успостављању група станара, обуке о вештинама разрешења конфликта и решавања проблема и приступа изградњи односа/комуникације са локалном заједницом.

Унапређење приступа здравственим праксама и здравственој заштити усмерених на успостављање равнотеже између заштитних и проактивних мера

- **Унапређење приступа здравственим услугама за породице**
 - Град Београд ће настојати да се у сарадњи са Министарством здравља Републике Србије наставе радионице у друштвеним центрима у сваком новоформираном насељу, као и на новим локацијама након пресељења, које ће водити ромски здравствени медијатори. Такође, наставиће се појединачне посете домаћинствима и уколико је потребно заједнички одлазак са породицама/појединцима у домове здравља. Породице/појединци ће и даље бити обавештени о својим правима на здравствене услуге, добијати основне информације које се односе на здравље, као и помоћ приликом вађења здравствених књижица, одабира породичног лекара и заказивања консултација са медицинским особљем у домовима здравља.

- **Унапређење здравствене ситуације деце у насељима**
 - Ромски здравствени медијатори и медицинско особље из надлежних домова здравља наставиће редовно да прате и спроводе програме вакцинације деце.

- Ромски здравствени медијатори у сарадњи са медицинским особљем из надлежних домова здравља и педагошким асистентима наставиће да организују радионице за родитеље и децу о јавном здрављу и основама хигијене и навикама одржавања хигијене, а посебно припрему за децу у вртићима, предшколским и школским установама.

Унапређење приступа и пракси у оквиру инклузивног образовања усмерено на децу од раног узраста (пре обавезног предшколског образовања), родитеље, пружаоце услуга

➤ **Унапређење услова за развој деце**

- Постављање игралишта за децу у сваком насељу уз донаторску подршку и позајмица књига и играчака у сваком насељу. Правила коришћења игралишта и библиотеке требало би заједнички дефинисати са родитељима.

➤ **Промовисање развоја у раном детињству**

- Град Београд ће у сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја настојати да додели педагошке асистенате из ромских заједница ради подршке основним школама у које иду деца из новоформираних насеља односно будућих локација пресељења. Обука асистената у складу са важећим прописима.

➤ **Промоција уписивања и похађања основне школе**

- Град Београд ће у сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја настојати да додели педагошке асистенате основним школама у које иду деца из новоформираних насеља и будућих локација пресељења. Обука асистената у складу са важећим прописима.
- Град Београд ће у сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја настојати да кроз редовна саветовалишта и кућне посете (види горе) ради на подизању свести о вредности школовања, законским обавезама родитеља које се односе на упис деце у основну школу и присуствовање настави, као и могући приступи подршке родитељима за учење и домаће задатке.
- У сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја педагошки асистенти би требало да помогну родитељима да испуне административни поступак уписа у школу и ограниче упис деце у специјалне школе кроз подизање свести и примену и праћење постојећих закона у овој области и промовисање међу родитељима користи од уписа у редовну школу за будући развој њихове деце.
- У сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја асистенти би требало да организују посете родитеља и деце локалним основним школама у склопу мера изградње мотивације и поверења.
- Материјална подршка за похађање школе, укључујући књиге, радне свеске, и бесплатно учешће у културним, спортским и рекреативним активностима.

➤ **Промоција средњошколског и факултетског образовања**

- Град Београд ће у сарадњи са невладиним организацијама настојати да подржи програме који су усмерени на подизање свести о вредности средњошколског и универзитетског школовања, о доступним афирмативним

акцијама; као и да помогну породицама које аплицирају за постојеће програме школарина за ученике средњих школа и студенте.

- Град Београд ће у сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја настојати да организује орјентационе посете средњим школама и универзитетима.

- **Унапређење квалитета наставе и смањење броја ученика који напуштају школовање**
- Град Београд ће уз техничку подршку ОЕБС-а настојати да успостави мрежу образовних установа, предшколских установа и основних школа које похађају деца расељених ромских породица у циљу стручне размене искустава, знања и ресурса.
- Град Београд ће уз техничку подршку ОЕБС-а настојати да пружи техничку помоћ тимовима за инклузивно образовање³⁰ у свакој образовној институцији у циљу јачања њихове улоге у стварању инклузивнијег школског окружења.
- Професионални развој за запослене предшколских установа и основних школа, укључујући обуку и менторинг ради промоције инклузивног образовања и обезбеђивање литературе и материјалне подршке школама.
- Тимови за инклузивно образовање требало би да оцене развој и потребу за евентуалном додатном подршком³¹ појединој деци уписаној у основну школу. Тимови би требало да примене законски прописане инструменте за евалуацију³². Тимови за инклузивно образовање требало би да спроводе редовно праћење развоја и успеха сваког детета у складу са портфолијом сваког детета који припремају наставници, педагошки асистенти и деца, а у поређењу са налазима и препорукама евалуације.
- Наставак редовног праћења и извештавања Града Београда, Секретаријата за образовање и дејчу заштиту, и наставног особља о похађању основне школе.; помоћ у сарадњи са другим члановима мобилних тимова у циљу испитивања, документовања и покушаја разрешења случајева слабог похађања наставе односно напуштања школовања.
- Тимови за инклузивно образовање требало би да прате и припремају редовне извештаје о инклузивном окружењу и дискриминацији у оквиру образовних институција.
- Наставници и педагошки асистенти ће пружати подршку ђацима основне школе из циљних насеља на додатним часовима и у изради домаћих задатака пре или после школе.

- **Повећати ниво образовања и могућности за запошљавање одраслих**

³⁰ Тимови за инклузивно образовање у предшколским установама, основним и средњим школама уведени су Законом о основама система образовања и васпитања 2009. Чланови тимова су психолози/педагози, наставници и родитељи. Педагошки асистенти и спјелни стручњаци могу такође бити укључени.

³¹ Додатна потенцијална подршка прописана је легализацијом и укључује припрему посебног плана развоја за свако дете.

³² Закон о основама система образовања и васпитања 2009. прописује да ће инструменте одобрити Удружење психолога Србије, а обухвата „тест зрелости за школу“.

- Наставак организације програма описмењавања и основношколског образовања одраслих³³ у одређеним основним школама за образовање одраслих.

Стварати могућности за запошљавање и повећавати могућности запошљавања Рома у новоформираним насељима полазећи од постојећег искуства и пилотирајући иновативне мере осетљиве на различитост

➤ **Повећавати могућности за запошљавање**

- Град Београд ће, у сарадњи са ОЕБС-ом, организовати радионице у насељима како би подстакли појединце да приступе и користе услуге канцеларија НСЗ, ојачали њихово лично/професионално самопоштовање и самопоуздање и пружили им знања и вештине који су им потребни за конкурисање за радна места, укључујући помоћ у попуњавању пријава за посао и састављању радних биографија³⁴;
- Град Београд ће наставити да објављује информације о упражњеним радним местима на видним местима унутар насеља, а мобилни тимови који пружају већи број услуга требало би да подстичу појединце да одлазе у Националну службу за запошљавање и прикупљају додатне информације о могућностима за запошљавање и користе постојеће услуге НСЗ;
- Град Београд ће, у сарадњи са ОЕБС-ом, дистрибуирати информације о постојећим стручним курсевима које нуде локалне образовне институције (образовне мере). Уз финансијску и логистичку подршку ОЕБС-а (ИПА 2012), преко јавних конкурса доделити стипендије и/или материјалну помоћ за одрасле који похађају стручне курсеве;
- Потребно је пружати финансијску и/или материјалну подршку у покретању малог бизниса кроз градски пројекат подстицања социјалног предузетништва. Та подршка би била условљена успешним завршетком доступне обуке, а обука и финансијска помоћ би била усмерена на Ромкиње и подстицала би предузетничке иницијативе које се не свде на рециклажу;
- У консултацијама са заједницама домаћинима и пресељеним породицама корисницама, Град Београд би требало да размотри могућност спровођења пројеката јавних радова. На тим радовима би требало запослити особе из заједнице домаћина и пресељених ромских породица;

➤ **Побољшати могућности зарађивања за живот породица које одлуче да се преселе у сеоска домаћинства и постојеће непокретности**

- УНОПС би требало да спроведе конкретну обуку и програме бесповратне помоћи ради подршке активности усмерених на стварање прихода породица

³³ Реплицирање програма 'Друга шанса' Министарства просвете и науке

³⁴ Мере запошљавања требало би да буду осетљиве на различитост што ће бити обезбеђено интегрисањем пет стратешких стубова кључних за социјално укључивање у налажење и задржавање посла: заједница, признање, програми реципрочног менторства, напредовање и препреке напредовању које се огледају у „ризичном понашању“ или „признању одговорности“. Ови стратешки стубови су препознати у Иницијативи за друштвено пословање ЕУ.
http://ec.europa.eu/internal_market/social_business/index_en.htm

које одлуче да се преселе у сеоска домаћинства или постојеће непокретности³⁵;

- **Повећати могућности за запошљавање код локалних послодаваца**
- Консултације са локалним послодавцима близу будућих насеља, на пример, са ПКБ-ом у општини Палилула и WХО/СВИФТ програмом рециклаже ради утврђивања потенцијалних могућности за запошљавање;
- Град Београд ће настојати да спроводи мере запошљавања за кориснике, у складу са могућностима.

8. ПРОЦЕНА РИЗИКА

Размере и сложеност предложених мера носе са собом велики број ризика везаних за детаљно планирање и спровођење пресељења, укључујући:

Пилотски приступ

Планирано пресељење породица из новоформираних насеља је изазвало значајну пажњу и интересовање донатора који би можда били вољни да издвоје средства. Потребно је, међутим, имати у виду ограничења у погледу политике и ресурса која се, опште узев, повезују са пресељењем нехигијенских насеља, како би се обезбедило да модел пресељења/социјалног становања буде одржив и да може да се реплицира.

Управљање ризиком: Мере би требало градити на постојећим структурама и капацитетима државе и грађанског друштва и потребно је у највећој могућој мери искористити постојећа знања, ресурсе и стручност успостављањем делотворне међусекторске и секторске координације.

Град Београд и градски секретаријати

Може се испоставити да градски секретаријати немају потребне финансијске, техничке и оперативне капацитете.

Управљање ризиком: Пружање екстерне финансијске, техничке и оперативне помоћи, укључујући обуку локалних пружалаца услуга о питањима укључивања и правима мањина/Рома. Уз подршку међународне заједнице, потребно је да Град Београд идентификује и решава недостатке који се појављују током спровођења путем редовног праћења и извештавања о поступку пресељења.

Гетоизација београдских насеља

Постоји опасност да ће нова насеља у Београду бити маргинализована од стране постојећих заједница домаћина, као и да ће доћи до друштвених напетости и сиромаштва, што ће довести до занемаривања и све већег пропадања насеља. Такав би исход оснажио постојеће предрасуде и бодрио будуће напоре усмерене на расељавање ромских породица, нарочито на урбаније локације.

³⁵ УНОПС-ова подршка за ову меру је условљена потписивањем уговора између Европске уније и УНОПС-а, као и расположивошћу неопходних средстава у вези са планираним ИПА 2012 пројектом за подршку спровођењу Акционог плана

Управљање ризиком: Од суштинског је значаја да нове локације обезбеде одговарајуће могућности за запошљавање/стварање прихода како би породице могле да задовољавају своје потребе, укључујући и да плаћају комуналије и одржавају објекте. Потребно је уложити напоре у подстицање развоја заједница и односа са заједницама домаћинима.

Ромска заједница

Постоји могућност да ће циљне породице и даље бити неповерљиве према Граду Београду и разним пружаоцима услуга и да неће бити спремне да се укључе у сврсисходан дијалог. Постоји опасност да ће самопроглашени ромски лидери манипулисати породицама и процесом, као и да Ромкиње неће бити у могућности да се равноправно ангажују у процесу.

Управљање ризиком: Увести и јачати структуре за вођење дијалога са породицама, укључујући планирање редовних састанака и фокус група и посебних група са Ромкињама; и подржавати развој и оснаживање заједнице.

Заједница домаћин

Постоји могућност напетости између пресељених породица и њихових заједница домаћина.

Управљање ризиком: Спровести широке консултације са заједницама домаћинима у раној фази процеса планирања; олакшати комуникацију између заједница домаћина и пресељених породица; пружати подршку заједницама домаћинима у оквиру процеса пресељења; и обезбедити да предложено пресељење не доведе до значајне промене у демографском профилу заједнице домаћина.

9. ДАЉИ РАЗВОЈ ПРЕДЛОЖЕНИХ МЕРА: ОСНОВНА НАЧЕЛА

Град Београд ће радити на даљем развоју и спровођењу предложених мера у оквиру Акционог плана заснивајући свој приступ на људским правима, уз поштовање начела родне осетљивости и захтева везаног за спровођење консултација са породицама корисницама као сврсисходном и континуираном процесу. Град Београд ће спроводити акциони план пресељења током двогодишњег периода од тренутка када Градско веће усвоји план.

Постојеће Координационо тело ће бити задужено за општу координацију и праћење спровођења Акционог плана. Састанке ће сазивати Град Београд и Канцеларија за људска и мањинска права најмање једном у три месеца, а присуствоваће им представници ресорних министарстава, Јединице за социјално укључивање и смањење сиромаштва, Националног савета ромске националне мањине, Ромске женске мреже, Лиге за Декаду, међународних организација као и представници локалних организација које се баве људским правима. Коначну одлуку о свим областима спровођења Акционог плана доноси Град Београд. Мисија ОЕБС ће пружити логистичку подршку у оквиру свог пројекта о инклузији Рома који финансира СИДА а записници са састанака ће бити дистрибуирани свим учесницима.

Мере предложене у оквиру акционог плана ће бити детаљно утврђене у блиским консултацијама са породицама корисницама, укључујући и путем редовних месечних састанака које ће Град Београд сазивати у сваком од пет новоформираних насеља а у циљу информисања и планирања, као и путем фокус група организованих у насељима. Записници са састанака ће бити дељени породицама и члановима координационог тела.

Град Београд и Канцеларија за људска и мањинска права ће у циљу информисања и планирања организовати редовне састанке са широм ромском заједницом (Националним саветом ромске националне мањине, ромским НВО мрежама и локалним координаторима, педагошким асистентима и здравственим медијаторима), локалним организацијама које се баве заштитом људских права и представницима породица које живе у насељима. Записници са састанака ће бити дељени учесницима и члановима Координационог тела.

10. ЖАЛБЕНИ МЕХАНИЗАМ

Уз техничку помоћ УНОПС, Мисије ОЕБС и ОХЦХР, Град Београд ће одлучити о механизму којим ће се обезбедити примерено разматрање и решавање жалби породица корисница везаних за процес пресељења. Овај ће механизам бити развијен у консултацијама са породицама, а након тога поднет Координационом телу на коментарисање.

11. ОДГОВОРНОСТ ИНСТИТУЦИЈА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Градски секретаријат за социјалну заштиту представља водећу организациону јединицу задужену за разрађивање и спровођење Акционог плана пресељења. Секретаријат ће се координисати са осталим градским одељењима и

секретаријатима, нарочито са секретаријатима за здравство и за образовање и дечју заштиту, као и са локалним самоуправама на општинама где се породице преселе.

Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу Београда (Беоланд) ће бити задужена за координацију планирања и обезбеђивања инфраструктуре за локације за пресељење у Граду Београду.

12. ПРАЋЕЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ

12.1. ПРАЋЕЊЕ

Праћење спровођења акционог плана пресељења ће се вршити поређењем планираних и реализованих мера и циљева у складу са усаглашеним показатељима. Град Београд и Канцеларија за људска и мањинска права ће бити задужене за праћење уз подршку међународних организација а извештаје о праћењу ће подносити Координационом телу.

Следећи показатељи ће бити коришћени у сврху праћења:

Процес пресељења	<ul style="list-style-type: none"> • Број и стручни профил запослених у Градској управи (по одељењима) ангажованих на спровођењу акционог плана • Број консултативних састанака одржаних са заједницама домаћинима и записници са састанака • Број консултативних састанака одржаних са породицама (групних и појединачних) • Датум када су породице обавештене о датуму пресељења и организација превоза породица и њихове имовине на нове локације • Број и врсте поднетих жалби, стопа успешно решених жалби (како у погледу пресељења тако и у погледу изградње прилазних путева) • Време када су спроведене активности у односу на распоред спровођења у Акционом плану
Становање и инфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> • Број појединаца/породица које се по плану селе на сваку локацију и начин на који је постигнут договор • Број породица/појединаца пресељених из новоформираних у нова насеља, број потписаних уговора • Број породица које су пријавиле непокретности и добиле помоћ за изградњу/поправку кућа, број потписаних уговора • Број породица које су изразиле интересовање за

	<p>сеоска домаћинства и број породица које су потписале уговоре</p> <ul style="list-style-type: none"> • Број изграђених јединица • Прикључци на инфраструктуру у новим насељима (водовод, септичке јаме, струја, одлагање чврстог отпада, улично осветљење, прилазни путеви) • Количина и врста опреме и намештаја који су обезбеђени породицама • Број породица које редовно плаћају кирију/комуналије, број породица које плаћају комуналије по субвенционисаним ценама
Личне исправе	<ul style="list-style-type: none"> • Број и врста нових личних исправа обезбеђених породицама
Приступ здравственој заштити	<ul style="list-style-type: none"> • Број пренетих картона/појединаца пријављених у здравственим центрима на новим локацијама, број жена са инвалидитетом/са хроничним обољењима и трудних жена којима је пружена помоћ да приступе одговарајућим здравственим установама
Приступ образовању	<ul style="list-style-type: none"> • Број и постотак деце уписане у образовне установе и редовност похађања наставе
Помоћ у запошљавању и проналажењу нових могућности зарађивања за живот	<ul style="list-style-type: none"> • Број и врсте реализованих права на социјалну заштиту • Број одраслих уписаних на курсеве преквалификације/доквалификације и друге врсте обуке/ број и врста новостечених диплома/сведочанстава • Број породица на списковима за запошљавање /број породица избрисаних са списка за запошљавање из разлога наведених у акционом плану (опису разлога) • Број новозапослених појединаца и врсте послова/број људи који разврставају отпад на локацијама за прикупљање отпада • Број породица које су успешно извршиле уговоре о запошљавању и поново су уврћене у спискове за запошљавање • Број изграђених/обезбеђених локација за складиштење отпада/рециклажних дворишта • Број породица које обрађују мале баште
Заједница домаћин	<ul style="list-style-type: none"> • Број и врсте пројеката одобрених и спроведених у локалним заједницама домаћинама (мала инфраструктурна улагања)

--	--

12.2. ИЗВЕШТАВАЊЕ

Град Београд ће припремати шестомесечне извештаје о напретку које ће представљати Координационом телу. Град Београд ће документовати све састанке и консултације записницима.

Бр.	Активности	Месец										
		јан. 2013.	феб. 2013.	март 2013.	апр. 2013.	мај 2013.	јуни 2013.	јули 2013.	авг. 2013.	сеп. 2013.	окт. 2013.	окт. 2014.
7	Секретаријати ће водити заједничку базу података (7.2.2.2)											
8	Професионални развој/обука о мањинским/ромским питањима/правима запослених у секретаријатима у непосредном контакту са циљним породицама (7.2.2.2)											
9	Радионице које организују мобилни тимови који пружају више услуга ради унапређења учешћа заједнице, свести о правима, итд											
Становање												
<u>Социјално становање на територији града Београда</u>												
10	Оснивање тима локалне заједнице који ће се консултовати са заједницом домаћиним (7.2.5)											
11	Дефинисање критеријума за одабир локација у консултацијама са породицама корисницима (7.2)											
12	Процена локација према договореним критеријумима (7.2)											

Бр.	Активности	Месец										
		јан. 2013.	феб. 2013.	март 2013.	апр. 2013.	мај 2013.	јуни 2013.	јули 2013.	авг. 2013.	сеп. 2013.	окт. 2013.	окт. 2014.
13	Организовање студијске посете породица корисника предложеним локацијама (7.2)											
14	Идентификовање додатних локација према потреби (7.2)											
15	Дефинисати модалитет соц. Становања у консултацијама са породицама корисницима (7.2.1)											
16	Договорени модел соц. Становања презентован породицама (7.2.1)											
17	Трипартитивни уговор потписан од стране град Београда, УНОПС и породица (7.2.2)											
18	Уговори потписани са заједницом домаћином (7.2.5)											
19	Дефинисати одредбе уговора о закупу у консултацијама са породицама корисницима (7.2.2)											
20	Финализирати припрему урбанистичких планова у вези са одабраним локацијама (7.2.4)											
21	Прва фаза изградње социјалног становања											

Бр.	Активности	Месец										
		јан. 2013.	фев. 2013.	март 2013.	апр. 2013.	мај 2013.	јуни 2013.	јули 2013.	авг. 2013.	сеп. 2013.	окт. 2013.	окт. 2014.
22	Друга-финална фаза изградње социјалног становања											
<u>Постојећа имовина</u>												
23	Обавештавање породица о потреби пријављивања постојеће имовине до датог рока (7.3.1)											
24	Консултације са породицама о њиховом ставу према повратку/пресељењу на непокретност (7.3.1)											
25	Идентификовати статус власништва породица (7.3.1)											
26	Утврђивање правног статуса непокретности (7.3.1)											
27	Листа корисника и техничка процена/буџет представљен координационом телу (7.3.1)											
28	Трипартитивни уговор потписан од стране град Београда, УНОПС и породица (7.3.1)											
29	Планирање, тендер и спровођење договорених грађевинских радова/материјала (7.3.1)											

Бр.	Активности	Месец										
		јан. 2013.	фев. 2013.	март 2013.	апр. 2013.	мај 2013.	јуни 2013.	јули 2013.	авг. 2013.	сеп. 2013.	окт. 2013.	окт. 2014.
Сеоска домаћинства												
30	Дефинисати детаље сеоског домаћинства као стамбеног решења и листу породица корисника (7.4.1)											
31	Идентификација и процена расположивих сеоских домаћинстава (7.4.1)											
32	Извештај о социјалној инклузији са детаљима планираних мера социјалне инклузије и интеграције (7.4.1)											
33	Уговор потписан између града Београда, Канцеларије за људска и мањјнска права, ОЕБС и породица (7.4.1)											
34	Куповина одабраних сеоских домаћинстава (7.4.1)											
35	Реконструкција/адаптација сеоских кућа (7.4.1)											
36	Пресељење породица (7.4.1)											
Социјални послови												
37	Центри за социјални рад организују недељне састанке/ саветовалишта у сваком новоформираном насељу (7.2.2.3)											

Бр.	Активности	Месец										
		јан. 2013.	фев. 2013.	март 2013.	апр. 2013.	мај 2013.	јуни 2013.	јули 2013.	авг. 2013.	сеп. 2013.	окт. 2013.	окт. 2014.
38	Организују се радионице за утврђивање/промовисање приступа животу у стамбеним зградама: развој заједнице, кућни савети, итд											
Здравство												
39	Здравствени медијатори организују двонедељне клинике у сваком насељу и посећују домове породица (7.2.2.3)											
40	Програм вакцинације деце: јачање свести и вакцинисање (7.2.2.3)											
41	Радионице са родитељима и децом о питањима јавног здравља и хигијене (7.2.2.3)											
Образовање												
42	Отварање библиотеке са играчкама и књигама у сваком друштвеном центру (7.2.2.3)											
43	Одређивање педагошких асистената који ће радити у предшколским установама и основним школама (7.2.2.3)											

Бр.	Активности	Месец										
		јан. 2013.	феб. 2013.	март 2013.	апр. 2013.	мај 2013.	јуни 2013.	јули 2013.	авг. 2013.	сеп. 2013.	окт. 2013.	окт. 2014.
44	Педагошки асистенти организују двонедељне састанке/саветовалишта у сваком насељу (7.2.2.3)											
45	Једномесечна уводна радионица за родитеље и децу предшколског узраста и организација посета локалним предшколским установама (7.2.2.3)											
46	Плаћање накнада које наплаћују предшколске установе (7.2.2.3)											
47	Бесплатан аутобуски превоз за децу која похађају предшколску и основношколску наставу (7.2.2.3)											
48	Формирање мреже образовних установа које покривају пресељене породице: размена информација и искустава											
49	Подршка тиму за социјално укључивање у предшколске установе и основне школе (7.2.2.3)											
50	Педагошки асистенти редовно прате и извештавају о редовности похађања наставе (7.2.2.3)											

Бр.	Активности	Месец										
		јан. 2013.	феб. 2013.	март 2013.	апр. 2013.	мај 2013.	јуни 2013.	јули 2013.	авг. 2013.	сеп. 2013.	окт. 2013.	окт. 2014.
51	Организовање допунске наставе и помоћи у изради домаћих задатака за децу (7.2.2.3)											
52	Пружање материјалне подршке предшколској и основношколској деци (7.2.2.3)											
Запошљавање												
53	Обука и распоређивање медијатора за запошљавање НСЗ (7.2.2.3)											
54	Јачање свести о упражњеним радним местима и услугама НСЗ (7.2.2.3)											
55	Умрежавање/планирање са локалним компанијама у погледу потенцијалних могућности за запошљавање/помоћи при запошљавању (7.2.2.3)											
56	Радионице које олакшавају оснивање малих бизниса (7.2.2.3)											
57	Истраживање могућности спровођења пројеката јавних радова у заједницама домаћинима (7.2.2.3)											

Анекс 2: Преглед мера социјалног укључивања које Град Београд спроводи у новоформираним насељима

Сектори	Мере/активности које се спроводе у насељима	Основна достигнућа	Партнерства/сарадња
Социјална заштита	<p>Породице из насеља „Белвил“ – Пре пресељења: 1. Провера исправа; формализовање статуса путем процесуирања личних исправа; 2. Утврђивање вишеструких димензија друштвено-економске угрожености и активирање социјалне подршке породицама којима је потребна. Током пресељења: 1. Смештај у новоформираним насељима; 2. Окончање поступака за формализовање статуса; 3. Контакти са центрима за социјални рад ради управљања предметима и остваривања права из социјалне заштите.</p>	<p>1. Статус Рома исељених из насеља „Белвил“ формализован прибављањем личних исправа</p> <p>2. Новоформирана насеља спремна да приме исељене ромске породице</p>	<p>Углавном Центар за социјални рад</p>
	<p>Породице из насеља „Газела“: 1. Успостављање система комуникације и информисања активирањем социјалних служби и обавештавањем о ситуацији угрожених породица; 2. Организација посета терену социјалних радника и званичника Града Београда по потреби, а ради окончања поступака и процеса формализације статуса, социјалне помоћи; 3. Идентификација (30) породица које испуњавају услове за социјално становање; 4. Спровођење радионица о социјалној заштити са женама, родитељима и становницима насеља као одвојеним и/или заједничким циљним групама на следеће теме: лична хигијена, брига о деци; планирање породице; репродуктивно здравље; ненасилно решавање сукоба; деца су обучавана о правима и старању о</p>	<p>1. Статус исељених Рома формализован прибављањем личних исправа</p> <p>2. Социјални станови обезбеђени за 30 породица</p> <p>3. Покренут поступак изградње вештина</p> <p>4. Власти и службе задужене за социјалну заштиту мобилисане и активиране</p>	<p>Секретаријат за социјалну заштиту; Студенти Филозофског факултета (обуке деце); НВО Заједно-заједно (обука жена о сузбијању родно заснованог насиља)</p>

	животињама; штетност употребе алкохола и дроге;		
Здравство	1. Провера здравствене документације и утврђивање здравственог стања; 2. Наставак обезбеђивања здравствених књижица и преноса здравствених картона у подручје надлежности дома здравља оних који имају здравствене књижице/картоне; 3. Наставак вакцинације деце; 4. Размена информација са здравственим службама и мобилним тимовима; 5. Организовање здравствених служби и наставак формирања мобилних тимова који врше лекарске прегледе, наставак месечног обавештавања домова здравља	1. Већина деце је вакцинисана 2. Здравствене исправе – здравствене књижице су прибављене за већину Рома исељених из насеља „Газела“ и одређени број оних исељених из насеља „Белвил“ 3. Успостављена је комуникација и размењене су информације са здравственим центрима и мобилним тимовима	Секретаријат за здравство, здравствени центри – мобилни тимови
Образовање	Породице из насеља „Газела“: 1. Систем организоване, систематске и координисане подршке: Градски секретаријати су у редовном контакту са предшколским и школским установама и посећују насеља. Редовно се прате два показатеља за процену: редовност похађања наставе и постигнућа. 2. Услови за развој и учење деце у насељима: У два насеља су пре три године обезбеђена игралишта,	1. Деца уписана у обавезни припремни предшколски програм и основну школу 2. Обезбеђени основни материјални услови за школовање 3. Успостављена комуникација са	Секретаријат за образовање и дечју заштиту; предшколске установе; основне школе; специјалне школе; школе за основно образовање одраслих; НВО (Мали принц)

	<p>играчке и књиге. Организоване су разне културне, спортске и остале манифестације у насељу, а деца су вођена у биоскоп, позориште и на концерте. 3. Образовна инклузија и подршка деци, породицама и образовним установама: Укључивање деце у обавезни предшколски припремни програм и основно образовање. Деца која су већ пошла у школу настављају да је похађају. Деца која имају 12 или више године а нису била обухваћена образовањем су уписана у школу за основно образовање одраслих. Превоз и праћење деце у школу, обезбеђивање ужине, уџбеника и школског прибора, и одеће. Педагошки асистенти ангажовани у свим школама и још два асистента за насеља у којем живи већи број деце. Деца са slabим постигнућима су упућена на допунску наставу.</p> <p>4. Учесће и оснаживање одраслих: Информисање преко координатора у насељима и издавања упутстава и посета; неколико радионица о „животним вештинама“ и оснаживању родитеља; школе за образовање одраслих су у неким насељима отвориле разреде.</p>	<p>образовним установама</p>	
<p>Запошљавање</p>	<p>Ромске породице из насеља Газела: Мотивациона обука - 1. Координација одржавања мотивационе обуке од стране Националне службе за запошљавање; 2. Планирање и дистрибуција истраживања о пожељним пословима. Развој запошљивости – 1. планирање и координација спровођења курса описмењавања (40 Рома); Медијација запошљавања у ЈКП – 1. Успостављање непосредних конатака са јавним комуналним предузећима како би се обезбедио</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. У насељима покренут поступак подизања свести о тражењу посла 2. Четрдесет појединаца научило да чита и пише 3. 26+2 незапослених појединаца запослено у ЈКП на два различита конкурса 4. Национална служба за 	<p>Национална служба за запошљавање – канцеларија у Београду; НВО Грађанске иницијативе; јавно комунална предузећа; канцеларије локалне (окружне) администрације.</p>

одређени број радних места за Рома исељене из насеља Газела на два конкурса; **2.** Омогућавање запошљавања усмерено на 76+40 незапослених Рома

запошљавање и НВО размениле информације

